T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANA BİLİM DALI

KASTAMONU ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN YANGIN EĞİTİM FAALİYETLERİNİN ORMAN KÖYLÜLERİ ÜZERİNE ETKİSİ: BİR HALKLA İLİŞKİLER UYGULAMASI

ŞEYDA KARA

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DR. ÖĞR. ÜYESİ ALPER BULUT

HAZİRAN - 2026
KASTAMONU

TEZ ONAYI

Şeyda KARA tarafından hazırlanan "**KASTAMONU ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN YANGIN EĞİTİM FAALİYETLERİNİN ORMAN KÖYLÜLERİ ÜZERİNE ETKİSİ: BİR HALKLA İLİŞKİLER UYGULAMASI**" adlı tez çalışmasının savunma sınavı **11.06.2026** tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen jüri tarafından oy birliği/oy çokluğu ile Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü **Orman Mühendisliği Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Danışman	Dr. Öğr. Üyesi Alper BULUT Kastamonu Üniversitesi	.....
Jüri Üyesi	Prof. Dr. Sevim İNANÇ ÖZKAN Artvin Çoruh Üniversitesi	.....
Jüri Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi İlknur CESUR Kastamonu Üniversitesi	.....

Jüri üyeleri tarafından kabul edilmiş olan bu tez Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunca onanmıştır.

Enstitü Müdürü Prof. Dr. Selahattin KAYMAKCI .....

TAAHHÜTNAME

Bu tezin tasarımı, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmalarının yapılması ve bulgularının analizlerinde bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu; ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını, bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini bildirir ve taahhüt ederim.

Şeyda KARA

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASTAMONU ORMAN BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN YANGIN EĞİTİM FAALİYETLERİNİN ORMAN KÖYLÜLERİ ÜZERİNE ETKİSİ: BİR HALKLA İLİŞKİLER UYGULAMASI

ŞEYDA KARA

KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ORMAN MÜHENDİSLİĞİ ANA BİLİM DALI
DANIŞMAN: DR. ÖĞR. ÜYESİ ALPER BULUT

Ormanlar, küresel ekosistemin sürdürülebilirliği açısından kritik bir role sahip olsa da, günümüzde iklim değişikliği ve insan kaynaklı etkiler nedeniyle ciddi tehditlerle karşı karşıyadır. Türkiye'de orman alanlarının yüzölçümünde artış görülse de özellikle Akdeniz ikliminin etkisiyle yangın riski yüksek seviyede seyretmektedir. Bu durum, yalnızca niceliksel büyümeyi değil, aynı zamanda ormanların niteliksel korunmasını ve etkin yönetimini zorunlu kılmaktadır. Orman yangınlarıyla mücadelede teknik müdahale kapasitesi kadar, yangın öncesi planlama, eğitim faaliyetleri ve toplumsal bilinçlendirme de büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda, Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü özelinde yürütülen çalışma, yangın eğitimlerinin etkinliği ile kurumun halkla ilişkiler stratejileri arasındaki ilişkiyi incelemektedir. Araştırma, kurumun kamuoyuyla kurduğu iletişim biçimlerini, kullandığı kanalları ve hedef kitleye ulaşma düzeyini analiz ederek, mevcut stratejilerin geliştirilmesine yönelik öneriler sunmayı amaçlamaktadır. Elde edilen bulguların, hem bölgesel farkındalığı artırması hem de ulusal ormancılık politikalarına katkı sağlaması beklenmektedir.

Araştırma sonuçları, eğitim faaliyetlerinin katılımcılar üzerinde yüksek düzeyde memnuniyet ve farkındalık oluşturduğunu göstermektedir. Eğitim öncesi ve sonrası değerlendirmeler, bilgi düzeyi ve ekipman kullanım becerilerinde belirgin gelişmeler olduğunu ortaya koymuştur. Özellikle gençlerin eğitime yoğun katılımı, geleceğe dair olumlu bir tablo çizerken; orman köylülerinin eğitimlerin düzenli olarak tekrarlanması yönündeki talepleri dikkat çekmektedir. Sonuç olarak, orman yangınlarıyla mücadelede başarının yalnızca teknik müdahaleye değil, eğitim temelli ve toplum odaklı stratejilere bağlı olduğu anlaşılmaktadır.

ANAHTAR KELİMELER: Orman Yangınları, Halkla İlişkiler, Orman Köylüleri, Yangın Eğitimleri.

Haziran 2026, 53 Sayfa

ABSTRACT

MSC THESIS

THE IMPACT OF FIRE TRAINING ACTIVITIES OF KASTAMONU REGIONAL DIRECTORATE OF FORESTRY ON FOREST VILLAGERS: A PUBLIC RELATIONS PRACTICE

ŞEYDA KARA

KASTAMONU UNIVERSITY INSTITUTE OF SCIENCE
DEPARTMENT OF FOREST ENGINEERING
SUPERVISOR: ASSIST. PROF. DR. ALPER BULUT

Forests, which play a critical role in the sustainability of the global ecosystem, are currently under serious threat due to climate change and human-induced pressures. Although there has been an increase in forest areas in Turkey, the high risk of wildfires—especially due to the Mediterranean climate—makes it necessary to focus not only on quantitative growth but also on the qualitative protection and effective management of these areas. In combating forest fires, not only technical intervention capacity but also pre-fire planning, training activities, and public awareness play a vital role.

In this context, the study conducted within the Kastamonu Regional Directorate of Forestry examines the relationship between the effectiveness of fire training programs and the institution's public relations strategies. The research aims to analyze the ways the institution interacts with the public, the communication channels it uses, and its level of outreach to target audiences, while also offering recommendations to improve existing strategies. The findings are expected to enhance regional awareness and contribute to national forestry policies.

The results of the study indicate that training activities create a high level of satisfaction and awareness among participants. Evaluations conducted before and after the training reveal significant improvements in both knowledge levels and equipment usage skills. The high participation rate of young individuals presents a promising outlook for the future, while the strong demand from forest villagers for the regular repetition of these trainings highlights the importance of continuity. Ultimately, the findings demonstrate that success in combating forest fires depends not only on technical interventions but also on education-based and community-oriented strategies.

KEYWORDS: Forest Fires, Public Relations, Forest Villagers, Fire Training.

June 2026, 53 Page

TEŞEKKÜR

Bu tez çalışması, Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğünde görev yaptığım dönemde başlamış, görev yerimin Çanakkale Orman Bölge Müdürlüğüne atanmasının ardından farklı bir şehirde ve yeni çalışma koşullarında devam ettirilerek tamamlanmıştır. Kastamonu'da başlayan ve Çanakkale'de tamamlanan bu akademik süreç boyunca bilgi, deneyim, destek ve güvenleriyle yanımda olan, çalışmanın ortaya çıkmasına katkı sağlayan herkese en içten teşekkürlerimi sunarım. Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğünde görev yaptığım ve Bölge Müdürlüğü makamında çalışma fırsatı bulduğum dönemde, lisansüstü eğitimime başlamam konusunda beni teşvik eden, akademik gelişimime duyduğu güvenle bu yolda ilk adımı atmamı sağlayan dönemin Kastamonu Orman Bölge Müdürü Sayın Fahri Sönmezoğlu'na destekleri ve teşvikleri için şükranlarımı sunarım. Tez çalışmamın planlanması, yürütülmesi ve tamamlanması sürecinde bilgi, deneyim ve bilimsel yaklaşımıyla bana yol gösteren, değerli katkıları ve rehberliğiyle çalışmama yön veren danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Alper Bulut'a teşekkür ederim. Lisansüstü eğitimim boyunca bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşan, akademik gelişimime katkı sağlayan ve desteğini her zaman hissettiren Dr. Öğr. Üyesi İlknur Cesur'a teşekkür ederim. Tez savunmam sürecinde değerli görüş ve önerileriyle çalışmamın geliştirilmesine katkı sağlayan jüri başkanım Prof. Dr. Sevim İnanç'a ve değerli jüri üyelerine teşekkür ederim. Çalışmalarım süresince mesleki ve manevi desteklerini her zaman hissettiren Kastamonu Orman Bölge Müdür Yardımcısı Sayın Meryem Burçin Irmak'a; bilgi ve tecrübeleriyle yol gösteren Zehra Çakır'a ve Turan Küçük'e teşekkür ederim. Araştırmanın temel veri kaynağını oluşturan anket çalışmasına gönüllü olarak katılan ve değerli görüşleriyle bu çalışmaya katkı sağlayan Kastamonu ilindeki orman köylülerine içten teşekkür ederim. Tez çalışmam boyunca sevgisi, desteği ve dualarıyla her zaman yanımda olan kıymetli teyzem Gülfem Kömürcü'ye teşekkür ederim. Hayatım boyunca sevgileri, fedakârlıkları, sabırları ve bana duydukları güvenle en büyük destekçim olan aileme sonsuz teşekkür ederim.

ŞEYDA KARA

Kastamonu, 2026

İÇİNDEKİLER

Sayfa

TEZ ONAYI ..... **ii**
TAAHHÜTNAME ..... **iii**
ÖZET ..... **iv**
ABSTRACT ..... **v**
TEŞEKKÜR ..... **vi**
İÇİNDEKİLER ..... **vii**
ŞEKİLLER DİZİNİ ..... **viii**
TABLOLAR DİZİNİ ..... **ix**
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ ..... **x**
1. GİRİŞ **1**
2. MATERYAL VE YÖNTEM **11**
2.1 Materyal 11
2.1.1 Araştırma Alanının Tanıtımı 11
2.1.2 Araştırma Alanının Seçilme Nedenleri 13
2.2 Yöntem 14
2.2.1 Araştırmanın Önemi ve Amacı 15
2.2.2 Veri Toplama ve Örneklem Büyüklüğünün Hesaplanması 17
2.2.3 İstatistiksel Analizler 21
3. BULGULAR **22**
4. TARTIŞMA VE SONUÇ **35**
5. ÖNERİLER **42**
KAYNAKLAR **45**
EKLER **50**
EK A. Orman Yangınlarıyla Mücadele Kapsamında Yangınların Değerlendirilmesi Anketi 51
ÖZGEÇMİŞ **53**

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 1.1 Türkiye orman yangınları risk haritası 4
Şekil 1.2 Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü coğrafi haritası 4
Şekil 2.1 Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü arazi kullanım haritası 13
Şekil 2.2 Tez çalışması kapsamında iş akış şeması 15
Şekil 2.3 Anket çalışmalarının yürütüldüğü işletme müdürlükleri ve yürütülen anket sayıları haritası 19
Şekil 2.4 Anket çalışmasına ait görseller 20
Şekil 3.1 Katılımcıların daha önce almış oldukları eğitime ilişkin grafik 24

TABLOLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 2.1 Anket çalışmalarının yürütüldüğü işletme müdürlükleri ve yürütülen anket sayıları 19
Tablo 3.1 Katılımcıların demografik verilerine ilişkin bulgular 23
Tablo 3.2 Yaş gruplarının daha önce bir yangın eğitimi almış olma durumunu etkileyip etkilemediğine ilişkin Ki-kare testi sonuçları 24
Tablo 3.3 Cinsiyetin daha önce bir yangın eğitimi almış olma durumunu etkileyip etkilemediğine ilişkin Ki-kare testi sonuçları 25
Tablo 3.4 Eğitim durumunun daha önce bir yangın eğitimi almış olma durumunu etkileyip etkilemediğine ilişkin Ki-kare testi sonuçları 26
Tablo 3.5 Gelir düzeyinin daha önce bir yangın eğitimi almış olma durumunu etkileyip etkilemediğine ilişkin Ki-kare testi sonuçları 26
Tablo 3.6 "Eğitimden önce orman yangınları hakkında bilgim vardı" ve "Daha önce orman yangınıyla ilgili bir eğitim aldınız mı" önermelerine ilişkin Mann-Whitney U Testi sonuçları 27
Tablo 3.7 Eğitimden önce orman yangınları ile ilgili bilgi sahibiydim önermesi ile eğitim düzeyine ilişkin yapılan Kruskal-Wallis H testi sonuçları 27
Tablo 3.8 Eğitimden önce orman yangınları hakkında bilgim vardı önermesi ile gelir düzeyine ilişkin yapılan Kruskal-Wallis H testi sonuçları 28
Tablo 3.9 Eğitimden önce orman yangınları hakkında bilgim vardı önermesi ile yaş gruplarına ilişkin yapılan Kruskal-Wallis H testi sonuçları 28
Tablo 3.10 Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile test edilmiştir 29
Tablo 3.11 Eğitimden önce orman yangınlarında neler yapılacağını biliyordum-Eğitimden sonra, orman yangınlarını anladım ve orman yangınında neler yapacağımı öğrendim önermelerine ilişkin açıklayıcı istatistikler 29
Tablo 3.12 Orman Yangını eğitimleri yangınların yoğun yaşandığı dönemlere gelinmeden tekrar edilmeli önermesi ile gelir düzeyine ilişkin yapılan Kruskal-Wallis H testi sonuçları 30
Tablo 3.13 Anket çalışmasında verilen önermelere ilişkin açıklayıcı istatistikler 31
Tablo 3.14 Orman Yangını eğitimine katıldığım için memnunum önermesi ile eğitim durumuna ilişkin yapılan Kruskal-Wallis H testi sonuçları 32
Tablo 3.15 Yaş grupları arasında yapılan Kruskal Wallis H testine ilişkin sonuçlar 33
Tablo 3.16 "Eğitimden önce yangında kullanılan aletleri kullanabiliyordum" önermesi ile daha önce orman yangınıyla ilgili bir eğitim aldınız mı önermesine ilişkin Mann-Whitney U Testi sonuçları 34

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

Simgeler

%	**:** Yüzdelik gösterim
km²	**:** Kilometrekare
m^3	**:** Metre küp
mm	**:** Milimetre
N	**:** Örneklemdeki adet

Kısaltmalar

AFAD	**:** Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
FAO	**:** Food and Agriculture Organization of the United Nations Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü
Ha	**:** Hektar
OBM	**:** Orman Bölge Müdürlüğü
ODOÜ	**:** Odun Dışı Orman Ürünleri
OGM	**:** Orman Genel Müdürlüğü
SPSS	**:** Statistical Package for the Social Sciences Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı
TL	**:** Türk Lirası

1. GİRİŞ

Ormanlar, dünya ekosisteminin en önemli bileşenlerinden biri olarak yalnızca biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesinde değil, aynı zamanda iklim dengesi, karbon döngüsü, toprak ve su rejiminin korunması gibi temel süreçlerde de belirleyici bir role sahiptir. Dünya genelinde orman ekosistemleri insan kaynaklı baskılar, hızlı kentleşme, endüstrileşme ve iklim değişikliği nedeniyle ciddi tehditlerle karşı karşıyadır. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü verilerine göre dünya yüzeyinin yaklaşık yüzde 31'i ormanlarla kaplı olsa da bu alanlar her yıl milyonlarca hektar azalmaktadır (FAO, 2020). Bu ormanların yüzde 66'sı yalnızca on ülkede toplanmış olup Türkiye, toplamın yaklaşık yüzde 2'sine sahiptir (URL-1, 2025). Türkiye'nin 78 milyon hektarlık kara alanının 22 milyon 933 bin hektarı yasal orman niteliğindedir (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2023). Bununla birlikte Türkiye'de son elli yılda orman varlığında artış eğilimi gözlenmiştir. Tarım ve Orman Bakanlığı verilerine göre Türkiye'nin orman alanı 1970'li yıllarda yaklaşık 20 milyon hektar düzeyindeyken günümüzde 23,4 milyon hektara ulaşmış, orman serveti de 935 milyon metreküpten 1,8 milyar metreküpe yükselmiştir (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2023). Bu artış, orman politikalarının ve ağaçlandırma çalışmalarının etkili bir şekilde yürütülmesinin bir sonucu olarak değerlendirilmektedir. Ancak orman varlığındaki bu artış, ormanların niteliksel olarak korunması ve sürdürülebilir biçimde yönetilmesi sorununu tamamen ortadan kaldırmamaktadır.

Ormanların ekolojik önemi, yalnızca karbon yutağı olmalarıyla sınırlı değildir. Mikroklimatik koşulların düzenlenmesi, su döngüsüne katkısı, toprak erozyonunun önlenmesi, biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülmesi gibi birçok doğal sistem üzerinde etkisi olmasının yanı sıra insan yaşamı için de vazgeçilmez kaynaklardır. (Doğru ve Özdemir, 2025). Aynı zamanda ormanlar, ekonomik açıdan da büyük değer taşımaktadır. Odun ve odun dışı ürünlerin temini, ekoturizm faaliyetleri, rekreasyon alanlarının sağladığı gelir, yerel istihdam yaratma ve kırsal kalkınmayı destekleme gibi işlevleriyle ormanlar hem doğrudan hem dolaylı ekonomik katkılar sunmaktadır (Ünlü, 2025). Dolayısıyla, ormanların sürdürülebilir yönetimi, yalnızca çevresel bir

zorunluluk değil, ekonomik ve sosyal kalkınmanın da temel bileşenlerinden biridir (Bulut, 2018; Geray vd., 2001).

Sürdürülebilirlik kavramı, orman yönetimi bağlamında ekosistem temelli planlamayı esas alan, doğal kaynakların gelecek nesillerin gereksinimlerini de dikkate alacak şekilde kullanımını ve biyolojik çeşitliliğin korunmasını hedefleyen bütüncül bir yaklaşımı ifade etmektedir (Turan, 2018). Türkiye'de son yıllarda orman verimliliğinin artması bu yaklaşımın güçlendiğini gösterse de iklim değişikliği, orman yangınları, kaçak kesimler ve arazi tahribatı gibi faktörler sürdürülebilir yönetimin önündeki en büyük engellerdir (Cesur, 2021).

Söz konusu tehditler içerisinde orman yangınları, başta gelişmiş ülkeler olmak üzere dünya genelinde orman ekosistemlerinin sürekliliğini tehlikeye atan ve ekosistem fonksiyonlarının ciddi ölçüde zarar görmesine yol açan başlıca çevresel sorunlardan biri olarak değerlendirilmektedir (Ertuğrul, 2005; Demir vd., 2009; Kuter vd., 2011). Özellikle Akdeniz kuşağında yer alan ekosistemler, yangın rejimi tarafından şekillendirilmekte olup yangınların ekolojik, ekonomik ve sosyal boyutlarda çok yönlü etkileri bulunmaktadır (Bilgili ve Goldammer, 2000; Duran, 2014).

Akdeniz havzasında yer alan ülkelerin 2003-2012 yılları arasında ortaya çıkan yangın verileri irdelendiğinde, Portekiz'deki ormanların %38'inin, Yunanistan'daki ormanların %6'sının, İspanya'daki ormanların %4,2'sinin ve Türkiye'deki ormanların %0,4'ünün orman yangınlarından dolayı zarar gördüğü tespit edilmiştir (OGM, 2013). Özellikle ülkemizde son 12 yıllık süreçte orman yangınları giderek artmıştır, 2015 sonrası veriler incelendiğinde 27.332 adet yangın meydana gelmiş ve 257.622 Ha ormanlık alan yangınlar sebebi ile tahrip olmuştur. Son 12 yılın verilerine göre yıllık ortalama 2.732 adet yangının meydana geldiği ve bu yangınlardan ortalama 25,762 Ha alanın zarar gördüğü bilinmektedir (URL-2, 2026) Bu veriler, özellikle Akdeniz havzasında yangınların orman varlığı üzerindeki belirgin etkisini ortaya koymaktadır.

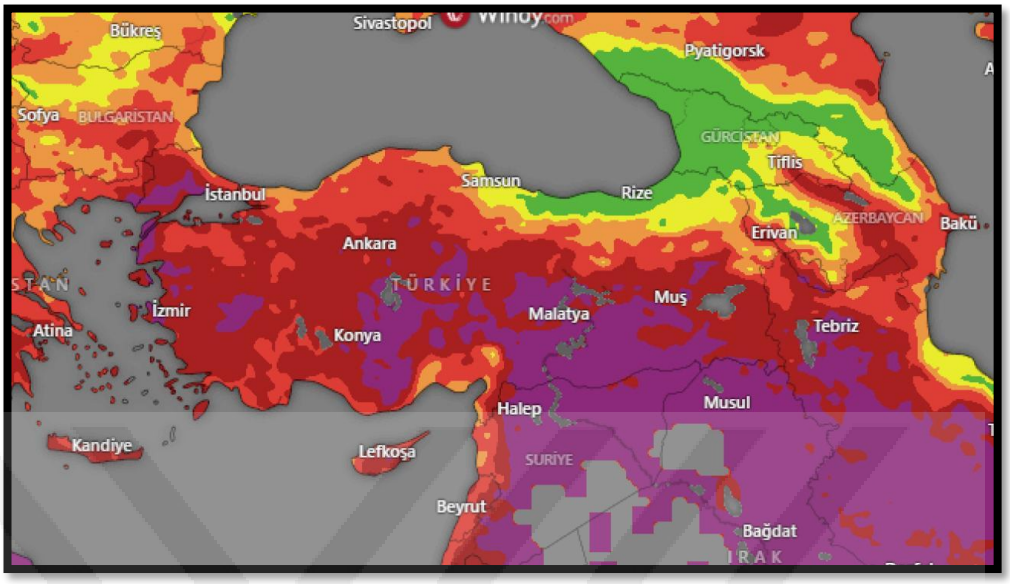
Akdeniz iklim kuşağında yer alan Türkiye'de de orman yangınları, orman varlığı açısından en yıkıcı tehditlerden biri olarak öne çıkmaktadır. Dünya genelinde her yıl yaklaşık 4 milyon hektar, Akdeniz iklim kuşağında ise ortalama 550 bin hektar orman

alanı yangınlar nedeniyle tahrip olmaktadır (Kol, 2014; OGM, 2012). Avrupa kıtasında düşük nem oranı ve yüksek sıcaklık değerleriyle karakterize edilen Akdeniz iklim kuşağındaki ülkeler, küresel ısınma ve iklim değişikliğinin etkisiyle şiddetli orman yangınlarına maruz kalmaktadır (Küçükosmanoğlu, 2012). Ayrıca Akdeniz tipi ekosistemler, yalnızca iklim özellikleri bakımından değil, bünyelerinde barındırdıkları bitki türlerinin kompozisyonu açısından da yangınlara karşı hassas bir yapı sergilemektedir (Duran, 2014).

Orman Genel Müdürlüğü verilerine göre, 2020 yılında Türkiye'de 3.399 orman yangını meydana gelmiş ve yaklaşık 20.971 hektar orman alanı zarar görmüştür. 2021 yılında ise yangın sayısı ve zarar gören alan miktarı daha da artarak dikkat çekici boyutlara ulaşmıştır (OGM, 2023b). Orman yangınlarının ekolojik ve ekonomik etkileri oldukça kapsamlıdır. Yangınlar, bitki örtüsünün tahribi, toprak yapısının bozulması, yaban hayatının zarar görmesi, karbon salınımının artması ve su kaynaklarının kirlenmesi gibi sonuçlar doğurmaktadır (Ager vd., 2011; Alexander, 1982; Rothermel, 1983; Yavuz vd., 2018). Bu bağlamda yangınlar, orman kaynaklarının sürdürülebilirliğini olumsuz yönde etkilemekte, ekosistem bütünlüğünü zedelemekte ve biyolojik çeşitlilik üzerinde kalıcı zararlara neden olmaktadır (Bilici, 2008). Ayrıca her yıl milyonlarca hektar ormanlık alanın zarar görmesine, yangınla mücadele kapsamında yüksek ekonomik maliyetlerin ortaya çıkmasına, çeşitli orman fonksiyonlarının kaybına ve can ile mal kayıplarına yol açmaktadır (Bekereci ve Erkan, 2004).

İklim değişikliğiyle birlikte artan sıcaklıklar, düşen nem oranı ve uzayan kurak dönemler yangın mevsimini uzatmakta ve yangınların şiddetini artırmaktadır. Türkiye'de özellikle Akdeniz, Ege ve Batı Karadeniz bölgeleri yangın açısından yüksek risk altındadır. Bu bölgelerden biri olan Kastamonu ili, geniş orman alanlarına sahip olması nedeniyle potansiyel risk taşımaktadır. Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'nün 2025 yılı açıklamasına göre, artan sıcaklıklar ve düşük nem oranı sebebiyle bölgedeki yangın risk haritası "kritik" seviyeye ulaşıldığını belirtmişlerdir (URL-3, 2025). Coğrafi yapısı gereği engebeli alanlara sahip olan Kastamonu'da yangınlara ulaşım ve müdahale süreçleri diğer bölgelere kıyasla daha zorludur. Dolayısıyla, bölgedeki yangın yönetimi politikalarının ve uygulamalarının, özellikle

eğitim temelli yaklaşımlarla güçlendirilmesi gerekmektedir. Türkiye orman yangınları risk haritası Şekil 1.1'de gösterilmiştir. Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü coğrafi haritası Şekil 1.2'de sunulmuştur.

Şekil 1.1 Türkiye orman yangınları risk haritası (URL-3, 2025)

Şekil 1.2 Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü coğrafi haritası (OGM, 2025a)

Orman yangınları ile mücadelenin en temel aşaması, yangın oluşmadan önce alınan tedbirlerdir. Olası yangın risklerini belirlemek, yangın senaryolarını irdeleyerek yangın planları oluşturmak, yangın ekipleri kurmak ve planlara hazırlamak orman yangınlarının ve yönetim organizasyonunun anahtarıdır (Aytürk, 2019; Bilgili ve

Aktaş, 2022; Doğruluk vd., 2018; Yaman vd., 2020). Bu tedbirleri önceden belirlemek kolay ve ekonomik bir yangın yönetimi sunacaktır, aksi halde yangın oluştuktan sonra yönetimi hem maliyetli hem de riskli olabilir (Şahin, 2020).

> Kadıoğlu, (2008) Orman Yangınları Yönetim ve Organizasyonu, hem orman yangınlarının önlenmesi hem de zararın minimum düzeye indirilmesi için, orman yangınları sürecinin öncesi, esnası ve sonrasında yapılması gerekli yasal, yönetsel ve teknik çalışmaları içeren ve uygulamaya aktaran, elde edilen deneyimler sonucu mevcut sistemin yenilenerek gelişimini sürdüren bir yönetim ve organizasyon yaklaşımıdır, ifade etmiştir (Bilgili ve Aktaş, 2022).

Orman yangınlarının önlenmesinde ve etkilerinin azaltılmasında en önemli faktörlerden biri yangın eğitimleridir. Bu eğitimler hem profesyonel ekiplerin hem de yerel halkın bilinç düzeyini artırmak amacıyla düzenlenmektedir. Eğitimlerde genellikle yangın türleri, nedenleri, müdahale teknikleri, erken uyarı sistemlerinin kullanımı ve kişisel koruyucu donanımların doğru şekilde değerlendirilmesi gibi konular ele alınır (URL-4, 2025). Yangınla mücadeleye yönelik eğitimlerin sistematik olarak yürütülmesi hem müdahale kapasitesini artırır hem de yangın öncesi hazırlık süreçlerinin etkinliğini güçlendirir (Çar ve Akyol, 2024).

Orman Genel Müdürlüğü (OGM), Türkiye genelinde düzenli olarak yangınla mücadele eğitimleri gerçekleştirmekte ve bu kapsamda hem kurumsal kapasiteyi hem de toplumsal farkındalığı artırmayı hedeflemektedir. Bu eğitimlerin bir bölümü teorik, bir bölümü ise uygulamalı olarak yürütülmekte; katılımcılar arasında işletme müdürleri, orman muhafaza memurları, teknik personel, işçiler ve orman köylüleri yer almaktadır. OGM'nin 2024 yılı verilerine göre yangın eğitimleri tüm bölge müdürlüklerinde periyodik olarak tekrarlanmaktadır. Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü de bu çerçevede birçok eğitim faaliyeti yürütmüş; bu eğitimlerde kişisel koruyucu donanım kullanımı, yangın türlerine göre müdahale yöntemleri, iletişim ve koordinasyon becerileri gibi konulara ağırlık verilmiştir (URL-5, 2025).

Eğitimlerin önemi yalnızca teknik becerilerle sınırlı değildir. Bu faaliyetler, örgütsel öğrenme, saha koordinasyonu ve afet yönetimi açısından da belirleyici bir rol oynamaktadır. Özellikle orman yangınlarında yer alan eğitimli personel, kaynakları etkin kullanmakta, yangın esnasında daha doğru ve hızlı karar alabilmekte ve koordinasyon hatalarını en aza indirebilmektedir (Güngöroğlu vd., 2024). Kastamonu

gibi orman varlığı yüksek, coğrafi yapısı engebeli bölgelerde bu tür eğitimlerin sürekliliği kritik öneme sahiptir. Yangınla mücadelede dakikaların dahi hayati önem taşıdığı düşünüldüğünde, ekiplerin hem teorik bilgiye hem de pratik deneyime sahip olmaları gerekmektedir (URL-4, 2025).

Kastamonu özelinde gerçekleştirilen yangın eğitimlerinin değerlendirilmesi, bu anlamda büyük önem taşımaktadır. Eğitimlerin etkinliğinin ölçülmesi, eksikliklerin belirlenmesi ve geleceğe dönük iyileştirme önerilerinin geliştirilmesi hem bölgesel hem de ulusal düzeyde orman yangınlarıyla mücadele politikalarına katkı sağlayacaktır. İklim değişikliğiyle birlikte yangın sezonlarının uzaması ve yangın riskinin artması bu tür eğitimlerin sürekli güncellenmesini zorunlu kılmaktadır. Ayrıca yangın sonrası yeniden ormanlaştırma süreçlerinde görev alacak personelin veya orman köylülerinin edindiği bilgi ve becerilerin uygulamadaki yansımaları da değerlendirilmelidir.

Bu becerilerin ve yansımaların değerlendirilmesi hususu tam olarak halkla ilişkiler kavramlarını ortaya atmaktadır. Genel anlamı ile halkla ilişkiler; toplumun belirli kesimleri ile kamu kavramını oluşturan kesimlerin ilişkilerini kapsamaktadır (Bülbül, 2004). Temeli itibarıyla 200'ün üzerinde halkla ilişkiler tanımı olmasına karşılık hemen hepsi halkla ilişkiler kavramına aynı eksende açıklamalar getirmektedir (Tortop, 1973). Alâeddin Asna'ya göre halkla ilişkiler kavramı; "*Halkla ilişkiler, özel ya da tüzel kişilerin belirlenmiş kitlelerle dürüst ve sağlam bağlar kurup geliştirerek onları olumlu inanç ve eylemlere yönelten, tepkileri değerlendirerek tutumuna yön veren, böylece karşılıklı yarar sağlayan ilişkiler sürdürme yolundaki planlı çabaları kapsayan bir yöneticilik sanatıdır*." olarak tanımlamıştır (Asna, 2006). Halkla ilişkiler kavramında temel amaç; ilgi dahilinde hedef kitleyi etkilemek suretiyle kitleyi belirli bir davranışa veya inanışa itmektir. Bununla birlikte en iyi ve verimli haber alışverişini sağlayacak sistemi kurmayı ve halkla ilişkiler alanında kurum ve kuruluşlar adına toplumda sempati yaratmayı da amaçlamaktadır (Peltekoğlu, 2012). Bu bağlamda ormancılık faaliyetleri yalnızca teknik ve idari uygulamalar bütünü olmayıp, toplumla sürekli etkileşim içinde yürütülen kamusal hizmet alanlarıdır (İnanç, 2011). Özellikle orman yangınları gibi doğrudan kamu güvenliğini ve doğal kaynakları ilgilendiren konularda, ormancılık ve halkla ilişkiler kavramları iç içe geçmekte; bilinçlendirme,

yönlendirme ve eğitim faaliyetleri kurumsal başarının ayrılmaz bir parçası hâline gelmektedir. Bu noktada halkla ilişkiler faaliyetleri, orman yangınlarına karşı önleyici bilinç oluşturma, risk iletişimi sağlama ve toplumun yangın eğitimleri yoluyla sürece aktif katılımını temin etme açısından stratejik bir araç niteliği taşımaktadır.

Orman yangınlarıyla mücadele kapsamında yürütülen eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi, konunun yalnızca teknik ormancılık açısından değil, kurum ile hedef kitle arasında kurulan iletişim bakımından da ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Halkla ilişkiler, kurumların hedef kitleleriyle planlı, sürekli ve karşılıklı iletişim kurmasını, güven oluşturmasını ve iş birliğini geliştirmesini sağlayan bir yönetim işlevidir. Kamu kurumlarında halkla ilişkiler ise yalnızca hizmetlerin tanıtılmasını değil; toplumun bilgilendirilmesini, bilinçlendirilmesini, geri bildirimlerinin alınmasını ve kamu hizmetlerine katılımının sağlanmasını da kapsamaktadır (Asna, 2006; Peltekoğlu, 2012).

Ormancılık faaliyetleri, toplumdan bağımsız şekilde yürütülen yalnızca teknik ve idari uygulamalar değildir. Ormanların korunması ve sürdürülebilir biçimde yönetilmesi; orman köylüleri, yerel halk, kamu kurumları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve diğer paydaşlarla etkili iletişim kurulmasını gerektirmektedir. Bu nedenle ormancılıkta halkla ilişkiler; ormancılık politikalarının topluma doğru aktarılması, ormanların ekolojik ve sosyal değerleri hakkında farkındalık oluşturulması, kurumsal güvenin geliştirilmesi ve yerel halkın ormancılık çalışmalarına katılımının artırılması açısından önemli bir işleve sahiptir. Güncel çalışmalar, ormancılık iletişiminde hedef kitlelerin özelliklerine uygun mesajların hazırlanmasının, açık ve anlaşılır bir dil kullanılmasının ve karşılıklı iletişimin geliştirilmesinin önemini ortaya koymaktadır (Riedl, 2025).

Türkiye'de Orman Genel Müdürlüğü; basın açıklamaları, sosyal medya paylaşımları, kamu spotları, okul etkinlikleri, ağaçlandırma kampanyaları, köy toplantıları ve eğitim programları yoluyla farklı hedef kitlelere yönelik halkla ilişkiler faaliyetleri yürütmektedir. Bu çalışmalar yalnızca kurumun faaliyetlerinin tanıtılmasına değil; ormanların korunmasına, yangınların önlenmesine ve toplumda çevresel sorumluluk bilincinin geliştirilmesine de hizmet etmektedir. Orman yangınları sırasında kamu

kurumlarının sosyal medyayı hızlı bilgilendirme amacıyla kullandığı, ancak vatandaşlarla diyaloğa dayalı iletişimin geliştirilmesi gerektiği belirtilmektedir (Boztepe Taşkıran ve Ağca, 2023).

Orman yangınları açısından halkla ilişkilerin önemli boyutlarından biri risk iletişimidir. Risk iletişimi, yangın öncesinde tehlikelerin ve koruyucu davranışların açıklanmasını, yangın sırasında doğru ve zamanında bilgi verilmesini ve yangın sonrasında iletişimin sürdürülmesini kapsamaktadır. Bu süreçte mesajların açık, anlaşılır ve uygulanabilir olması gerekir. Bireylere yalnızca yangın riskinin bildirilmesi yeterli olmayıp, yangın çıkmasını önlemek ve yangın hâlinde güvenli davranmak için ne yapmaları gerektiği de somut biçimde açıklanmalıdır.

Orman köylülerine yönelik yangın eğitimleri, teknik bilgi aktarımının yanında halkla ilişkiler uygulaması niteliği de taşımaktadır. Bu eğitimler aracılığıyla kurum, hedef kitlesiyle doğrudan iletişim kurmakta; yangın nedenleri, ihbar yöntemleri, müdahale sınırları, araç ve ekipman kullanımı ile kişisel güvenlik konularında bilgi vermektedir. Katılımcıların sorularına, deneyimlerine ve geri bildirimlerine yer verilmesi hâlinde eğitimler, tek yönlü bilgilendirme faaliyetinden karşılıklı iletişime dayalı bir sürece dönüşmektedir.

Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü tarafından orman köylülerine yönelik gerçekleştirilen yangın eğitimleri de bu çerçevede yalnızca teknik eğitimler olarak değil; kurum ile hedef kitle arasında güven oluşturan, farkındalığı artıran, katılımı destekleyen ve davranış değişikliğini amaçlayan halkla ilişkiler faaliyetleri olarak değerlendirilebilir. Bu nedenle eğitimlerin katılımcıların bilgi düzeyi, farkındalıkları, araç ve ekipman kullanma becerileri, memnuniyetleri ve eğitimlerin tekrarına yönelik talepleri üzerindeki etkisinin incelenmesi, aynı zamanda kurumun halkla ilişkiler faaliyetlerinin etkinliğinin değerlendirilmesine katkı sağlamaktadır.

Bu noktada, Orman Genel Müdürlüğü'nün halkla ilişkiler faaliyetleri ve bu faaliyetlerin Kastamonu özelindeki yansımaları, yangınla mücadele süreçlerinin başarısı açısından tamamlayıcı bir öneme sahiptir. 2008 yılında yürürlüğe giren Basın-Halkla İlişkiler ve Tanıtım Büroları Tamimi (Tamim No: 6552), OGM'nin halkla

ilişkiler politikalarının kurumsal temelini oluşturmuştur. Bu tamim doğrultusunda OGM; 21 Mart Ormancılık Haftası, 11 Kasım Ağaçlandırma Bayramı, çeşitli eğitim ve seminer programları, hatıra ormanı etkinlikleri, gönüllülük projeleri, tanıtım filmleri, broşürler, dergiler ve sincap çocuk tiyatroları gibi araçlarla kurum politikalarını ve çevre bilincini kamuoyuna aktarmayı hedeflemiştir. Bu uygulamalar, yalnızca tanıtım faaliyetleri değil; aynı zamanda kurum ile halk arasında karşılıklı güven ve iletişim ortamı oluşturma girişimleridir (Türker ve Durusoy, 2002).

Literatürde orman yangınları, afet iletişimi ve ormancılık faaliyetlerine ilişkin çeşitli araştırmalar bulunmasına rağmen, Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü özelinde yürütülen halkla ilişkiler faaliyetlerini sistematik olarak inceleyen araştırmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum, kurumun kamuoyunda algılanma biçiminin ve ormancılık konusunda oluşturduğu farkındalığın bilimsel temelde incelenmesini güçleştirmektedir. Dolayısıyla Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'nün halkla ilişkiler stratejilerinin analiz edilmesi; yerel halkın orman yönetimi süreçlerine katılımını, çevre bilincinin gelişimini ve afet dönemlerinde doğru bilgilendirme mekanizmalarının işlerliğini anlamak açısından önem arz etmektedir.

Bu tez çalışması, iki temel eksen üzerinde şekillenmektedir. Birincisi; Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü tarafından yürütülen orman yangını eğitimlerinin etkinliğinin değerlendirilmesi, ikincisi ise halkla ilişkiler stratejilerinin bu eğitimlerle ve genel ormancılık politikalarıyla etkileşiminin incelenmesidir. Çalışma, kurumun hem iç paydaşları (memurlar, teknik personel, işçiler) hem de dış paydaşları (orman köylüleri, orman ürünleri alıcıları) kapsayarak bütüncül bir analiz sunmayı hedeflemektedir. Böylece kurumun halkla ilişkiler politikaları ile eğitim ve farkındalık faaliyetleri arasındaki ilişki ortaya konulacak; kriz durumlarında, özellikle orman yangınlarında daha etkin bir iletişim stratejisi oluşturulmasına yönelik öneriler geliştirilecektir.

Bu araştırmanın temel amacı, Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü tarafından yürütülen orman yangınları eğitimlerinin orman köylüleri üzerindeki etkisini değerlendirmek ve bu eğitimlerin kurumun halkla ilişkiler faaliyetleri ile olan etkileşimini ortaya koymaktır. Bu doğrultuda, orman yangınları eğitimlerinin

katılımcılar üzerindeki bilgi, farkındalık ve hazırlık düzeyine katkısı incelenirken; halkla ilişkiler uygulamalarının eğitim süreçlerine, toplumsal bilinç oluşturulmasına ve ormancılık politikalarının desteklenmesine sağladığı katkılar da değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda, Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü tarafından yürütülen eğitim ve halkla ilişkiler faaliyetlerinin geliştirilmesine yönelik öneriler sunulması, ayrıca benzer özelliklere sahip diğer bölge müdürlüklerinde uygulanabilecek çalışmalara bilimsel açıdan katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu bölümde halkla ilişkiler faaliyetlerinin hedef kitleler üzerine etkisi adına orman yangınları ile mücadele eğitimlerinin değerlendirilmesine dair; çalışmanın amacı, veri toplama, çalışma yöntemi ve analiz yöntemleri hakkında bilgi verilecektir.

2.1 Materyal

2.1.1 Araştırma Alanının Tanıtımı

Bu çalışma, Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'ne bağlı Kastamonu Orman İşletme Müdürlüğü sınırları içerisinde OGM tarafından verilen yangın eğitimlerine katılmış orman köylüleri ile yürütülmüştür. Çalışmanın gerçekleştirildiği Kastamonu ili, Türkiye'nin Karadeniz Bölgesi'nde, Batı Karadeniz Bölümü'nde yer almaktadır. Coğrafi konum olarak 41°21' kuzey enlemi ile 33°46' doğu boylamı arasında bulunmaktadır. Yüzölçümü yaklaşık 1.834 km² olup, 2024 yılı itibarıyla nüfusu 376.377'dir. Kastamonu ili; kuzeyde Karadeniz, batıda Bartın ve Karabük, güneyde Çankırı, doğuda Sinop illeri ile çevrilidir. İl merkezinin denizden yüksekliği ortalama 775 metredir.

Kastamonu, arazi yapısı bakımından oldukça engebeli bir topografyaya sahiptir. İlin kuzey kesimlerinde Küre Dağları, güneyinde Ilgaz Dağları yer almaktadır. Ayrıca Ballıdağ, Yaralıgöz, Karaçomak ve Devrekâni Dağları da önemli yükseltiler arasındadır. Bu dağlık yapı, ilin orman varlığını zenginleştiren önemli bir etkendir. Arazi yapısının yaklaşık %67'sini orman alanları, %24'ünü tarım alanları, %7'sini mera ve çayır alanları, kalan kısmını ise yerleşim ve diğer alanlar oluşturmaktadır (URL-6, 2024).

İklim özellikleri bakımından Kastamonu, Karadeniz iklimi ile karasal iklim arasında bir geçiş özelliği gösterir. Kıyı kesimlerinde Karadeniz ikliminin nemli ve ılıman etkileri görülürken, iç kesimlere doğru ilerledikçe karasal iklimin sert ve kuru özellikleri belirginleşmektedir. Kışlar genellikle soğuk ve kar yağışlı, yazlar ise sıcak ve kuraktır. Yıllık ortalama sıcaklık 9–10°C civarındadır. Yağışlar genellikle ilkbahar

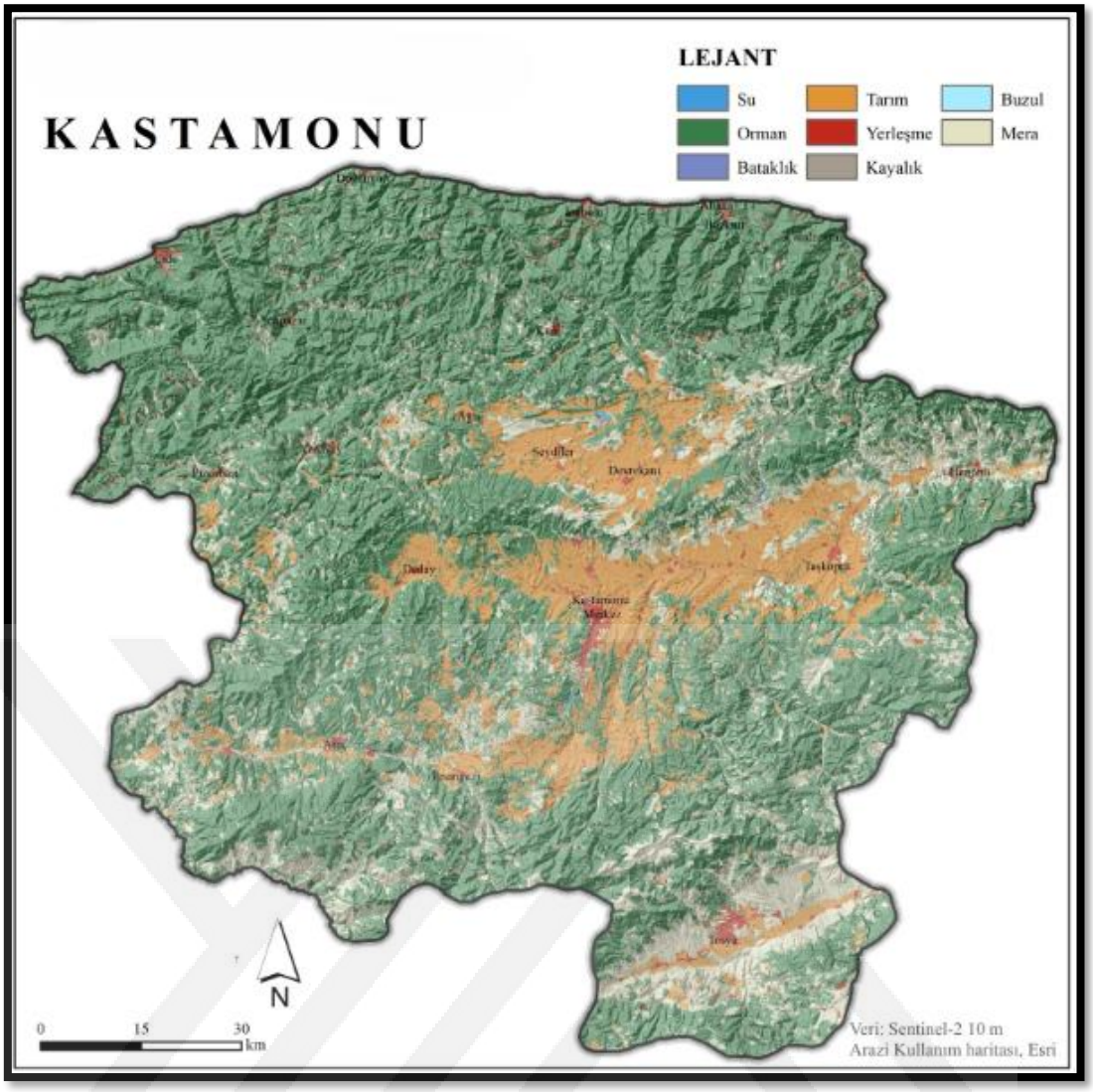
ve sonbahar aylarında yoğunlaşmakta olup, kıyı kesimlerinde yıllık yağış miktarı 1000 mm civarındadır. Bu iklim özellikleri Kastamonu'nun zengin orman varlığını desteklemekte ve orman ürünlerinin çeşitliliğini artırmaktadır (URL-7, 2024).

Kastamonu ili, Türkiye'nin orman varlığı bakımından en zengin illerinden biridir. Toplam orman alanı yaklaşık 876.706 ha'dır ve bu alanın %79'u verimli orman, %21'i ise boşluklu kapalı orman alanı niteliğindedir (OGM, 2023a). İlin ormanlarında geniş yapraklı ve iğne yapraklı türler birlikte bulunmaktadır. Başlıca ağaç türleri karaçam, sarıçam, kayın, meşe, gürgen, göknar ve ardıçtır. Bu ormanlar hem ekonomik hem de ekolojik açıdan büyük önem taşımaktadır. Odun hammaddesi üretiminin yanı sıra karbon depolama, su kaynaklarının düzenlenmesi, erozyonun önlenmesi ve biyoçeşitliliğin korunması gibi önemli ekosistem hizmetleri sunmaktadır.

İlde orman alanlarıyla ilişkili çok sayıda akarsu ve göl bulunmaktadır. Karaçomak Barajı, Ilgaz Dağları'ndan doğan Devrekâni Çayı, Gökırmak ve Zarbana Çayı önemli su kaynakları arasındadır. Ayrıca Küre, Tosya, Azdavay, Cide, Pınarbaşı ve Daday gibi ilçelerdeki dağlık alanlar, zengin bitki örtüsü ve doğal peyzaj özellikleriyle hem ekoturizm hem de ormancılık faaliyetleri açısından önemli bir potansiyel taşımaktadır.

Kastamonu toprak yapısı genel olarak kireçtaşı ve kalkerli minerallerden oluşmakta olup, düşük pH değerine sahipken kalsiyum içeriği bakımından oldukça yüksektir. Ormanlık alanlarda organik madde içeriği fazladır. Bu durum, toprakların besin değerini ve verimliliğini artırarak orman ekosisteminin sürdürülebilirliğini desteklemektedir. Ayrıca bazı bölgelerde turbalı toprak yapısı gözlenmekte, bu topraklar yüksek su tutma kapasitesine sahiptir (OGM, 2023a).

Kastamonu ormanlarında yetişen odun dışı orman ürünleri bakımından da oldukça zengindir. Başlıca ODOÜ türleri arasında kestane, ıhlamur, kuşburnu, kekik, mantar, defne, adaçayı, kızılcık ve geven bulunmaktadır. Bu ürünler hem yöre halkının ekonomik gelirine katkı sağlamakta hem de gıda, tıbbi, aromatik ve sanayi alanlarında kullanılmaktadır. Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü sınırlarına ait harita Şekil 2.1'de sunulmuştur.

Şekil 2.1 Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü arazi kullanım haritası (URL-8, 2025)

2.1.2 Araştırma Alanının Seçilme Nedenleri

Araştırma alanı, Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü (OBM) sınırları içerisinde yer almaktadır. Kastamonu OBM, Türkiye'nin önemli ormanlık alanlarından birine sahip olup, gerek sahip olduğu zengin ekosistem çeşitliliği gerekse yürütülen yoğun ormancılık faaliyetleri bakımından ülkemiz ormancılığı açısından stratejik bir öneme sahiptir.

Son yıllarda değişen iklim koşullarının etkisiyle, Türkiye genelinde olduğu gibi Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü sınırlarında da orman yangınlarının sıklığı ve şiddeti artış göstermektedir. Bu durum, hem ekolojik dengenin bozulmasına hem de

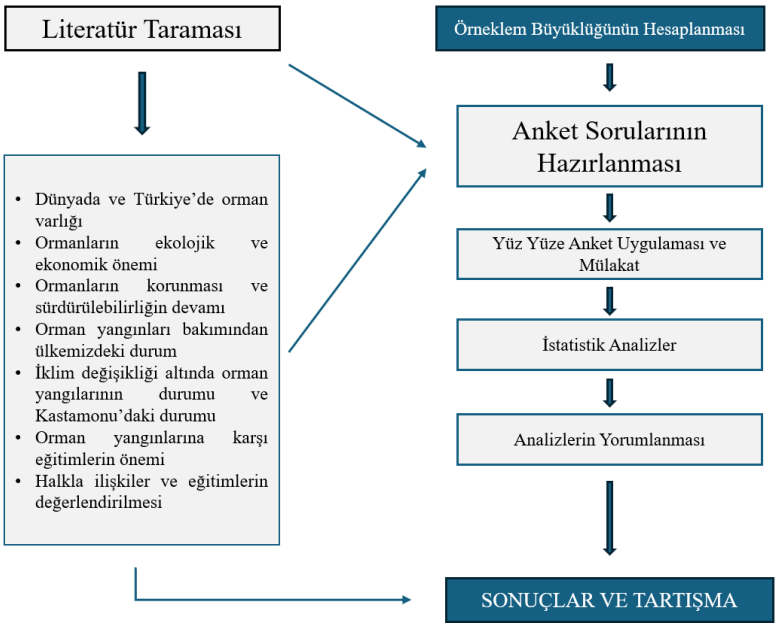
bölge ekonomisinin olumsuz etkilenmesine yol açmaktadır. Orman yangınlarının neden olduğu kayıplar yalnızca doğal kaynaklarla sınırlı kalmamakta, aynı zamanda bölge halkının yaşam koşullarını, geçim kaynaklarını ve ormancılık faaliyetlerine olan bakışını da etkilemektedir.

Bu bağlamda, Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'nün halkla ilişkiler faaliyetleri büyük bir önem taşımaktadır. Etkin bir halkla ilişkiler stratejisi, hem orman yangınlarının önlenmesi konusunda farkındalık yaratmada hem de yerel halkın ormancılık çalışmalarına katılımını artırmada kritik bir rol oynamaktadır. Ancak mevcut literatür incelendiğinde, Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'nün halkla ilişkiler uygulamalarının etkinliği, kapsamı ve hedef kitle üzerindeki etkisine dair yeterli bilimsel çalışma bulunmadığı görülmektedir. Bu eksiklik, kurumun kamuoyundaki algısının ve yangınlarla mücadeleye yönelik iletişim stratejilerinin değerlendirilmesini güçleştirmektedir.

Dolayısıyla bu çalışma, Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'nün orman yangınlarıyla mücadele sürecinde yürüttüğü halkla ilişkiler faaliyetlerini hazırlanmış olan bu tez çalışması üzerinden değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Böyle bir inceleme, hem kurumun çevre bilinci oluşturma kapasitesinin artırılmasına hem de orman yangınlarının önlenmesi ve yönetilmesinde toplumla iş birliğinin güçlendirilmesine katkı sağlayacaktır.

2.2 Yöntem

Tez çalışması kapsamında izlenilen yöntem Şekil 2.2'de sunulan "İş Akışı Şemasında" yer almaktadır.

Şekil 2.2 Tez çalışması kapsamında iş akış şeması

2.2.1 Araştırmanın Önemi ve Amacı

Değişen iklim koşullarıyla birlikte risk potansiyeli giderek artan orman yangınları, yalnızca can ve mal kayıplarına yol açmakla kalmamakta, aynı zamanda ekolojik sistem üzerinde de ciddi tahribatlar oluşturmaktadır. Bu nedenle, orman yangınlarıyla mücadelede eğitim faaliyetleri büyük önem taşımaktadır. Gerekli bilinçlendirme ve eğitim çalışmalarıyla bölgedeki yangın riskinin azaltılabileceği, yangınların yıkıcı etkilerine karşı daha güçlü bir hazırlık düzeyi sağlanabileceği öngörülmektedir. Bu kapsamda, ülke genelinde yürütülen orman yangınlarıyla mücadele eğitimlerinin Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü özelindeki başarısının değerlendirilmesi çalışmanın temel çıkış noktasını oluşturmaktadır.

Bu tez, Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'nün yürüttüğü halkla ilişkiler faaliyetlerini analiz ederek bu faaliyetlerin etkinliğini artırmaya yönelik öneriler geliştirmeyi amaçlamaktadır. Araştırma, kurumun kamuoyu ile etkileşimini, yürüttüğü iletişim stratejilerini ve yangınla mücadele sürecinde toplumla kurduğu ilişki biçimlerini kapsamaktadır. Çalışmanın temel hedefi; mevcut halkla ilişkiler faaliyetlerini ayrıntılı biçimde ortaya koymak, bu faaliyetlerin hedef kitlesini belirlemek, iletişim kanallarını, mesajlarını ve görsel materyallerini analiz ederek hedef kitleye ulaşma düzeyini değerlendirmektir.

Elde edilecek bulgular doğrultusunda, Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'nün halkla ilişkiler stratejisinin geliştirilmesine katkı sunacak öneriler oluşturulacak; böylece kurumun toplumla daha etkili bir iletişim kurması, yangın farkındalığını artırması ve çevre bilincini güçlendirmesi hedeflenmektedir. Her ne kadar bu çalışma bölgesel düzeyde yürütülüyor olsa da elde edilecek veriler Orman Genel Müdürlüğü'nün gelecekte oluşturacağı halkla ilişkiler politikalarına da rehberlik edecek nitelikte olacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu araştırma, Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'ne ait özgün veriler sunarak farklı bölgelerle karşılaştırmalı analiz yapma olanağı sağlayacak ve genel ormancılık politikalarının geliştirilmesine katkıda bulunacaktır.

Araştırmanın amaçları doğrultusunda belirlenen değişkenler arasındaki ilişkilerin ve farklılıkların bilimsel olarak ortaya konulabilmesi amacıyla araştırma hipotezleri oluşturulmuştur. Bu hipotezler; orman yangınları eğitimlerinin orman köylüleri üzerindeki etkisinin, halkla ilişkiler faaliyetlerinin eğitim süreçleri ve genel ormancılık politikalarıyla ilişkisinin, sosyodemografik özelliklerin katılımcıların değerlendirmeleri üzerindeki etkisinin ve verilen eğitimlerin farkındalık ile bilgi düzeyine katkısının istatistiksel yöntemlerle test edilmesine yönelik olarak geliştirilmiştir. Araştırma kapsamında oluşturulan hipotezler aşağıda sunulmuştur.

1. Hipotez;

H_0 : Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'nde yürütülen orman yangınları eğitimlerinin orman köylüleri üzerinde istatistiksel bir etkisi yoktur.

H_1 : Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'nde yürütülen orman yangınları eğitimlerinin orman köylüleri üzerinde istatistiksel bir etkisi vardır.

2. Hipotez;

H_0 : Halkla ilişkiler stratejilerinin bu eğitimlerle ve genel ormancılık politikalarıyla etkisi yoktur.

H_1 : Halkla ilişkiler stratejilerinin bu eğitimlerle ve genel ormancılık politikalarıyla etkisi vardır.

3. Hipotez;

H_0 : Sosyodemografik değişkenlerin (eğitim, cinsiyet, medeni hal, yaptıkları işler ve aylık gelir) orman yangınları ve orman yangın eğitimleri üzerinde bir etkisi yoktur.

H_1 : Sosyodemografik değişkenlerin (eğitim, cinsiyet, medeni hal, yaptıkları işler ve aylık gelir) orman yangınları ve orman yangın eğitimleri üzerinde bir etkisi vardır.

4. Hipotez;

H_0 : Orman köylülerine sunulan orman yangın eğitimleri, orman köylüleri üzerinde herhangi bir farkındalık-kalıcı bilgi oluşturamamıştır.

H_1 : Orman köylülerine sunulan orman yangın eğitimleri, orman köylüleri üzerinde herhangi bir farkındalık-kalıcı bilgi oluşturmuştur.

2.2.2 Veri Toplama ve Örneklem Büyüklüğünün Hesaplanması

Çalışmada kullanılacak veriler; Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü sınırları içerisinde yer alan işletme müdürlüklerinde (Karadere, Hanönü, Taşköprü, Kastamonu/merkez şefliği, İhsangazi, Araç, Pınarbaşı, Devrekani, Samatlar, Daday, Küre, Azdavay, İnebolu, Tosya, Çatalzeytin, Cide ve Bozkurt işletme müdürlükleri) yürütülmüştür. Orman yangınlarıyla mücadele kapsamında eğitim almış orman köylüleri çalışmaya konu katılımcılar olarak seçilmiştir. Kastamonu Üniversitesi Rektörlüğü Fen ve Mühendislik bilimleri araştırma ve yayın etiği kurulu onayınca hazırlanmış olan "*Orman yangınlarıyla mücadele kapsamında yangın eğitimlerinin değerlendirilmesi anketi*" katılımcılara sunulmuş ve onamları ile birlikte tamamlanmış anketler listelenmiştir. Anket sonuçları işletme müdürlükleri bazında detaylıca incelenerek dijital ortama aktarılmıştır. Yayın etiği kurul onayı; Kastamonu Üniversitesi Fen ve Mühendislik Bilimleri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 09.09.2025 tarihli 9. toplantısında, yayın etiği kurallarına uygun

bulunmuştur (Karar Sayısı: 1). Eğitimlerin değerlendirilmesi anketi Ek-A'da sunulmuştur.

Çalışma kapsamında eğitim almış orman köylüleri ile yüz yüze gerçekleştirilen anketler çalışmanın temel veri setini oluşturmaktadır. Çalışmanın yürütüldüğü bölge müdürlüğü sınırları içerisinde yangınlarıyla mücadele kapsamında eğitim almış orman köylülerinin sayısı 25.666'dır. Eğitim alan orman köylülerine ilişkin kayıtlar oluşturulurken katılımcıların cinsiyet bilgileri ile kaydı yapılmadığından hedef kitlenin kaç erkek ve kaç kadından oluştuğu bilinmemektedir. Toplum büyüklüğünün bilindiği durumlarda, Orhunbilge (1997) tarafından verilen eşitlik ile örnek sayısı hesaplanabilmektedir.

$$n = \frac{\mathrm{F} * t^2 * p * q}{(\mathrm{F} * m^2) + (t^2 * p * q)} \qquad (2.1)$$

Bu eşitlikte;

n: Örnek sayısı,
F: Toplum büyüklüğü (Kastamonu Orman İşletme Müdürlüğü'nde orman yangınları ile mücadele eğitimi almış, orman köylerinde yaşayan kişi sayısı),
t: %95 güven düzeyi için 1,96,
m: Hata payı (%5),
p ve q: Heterojenlik katsayısı (0,50) (Orhunbilge, 1997).

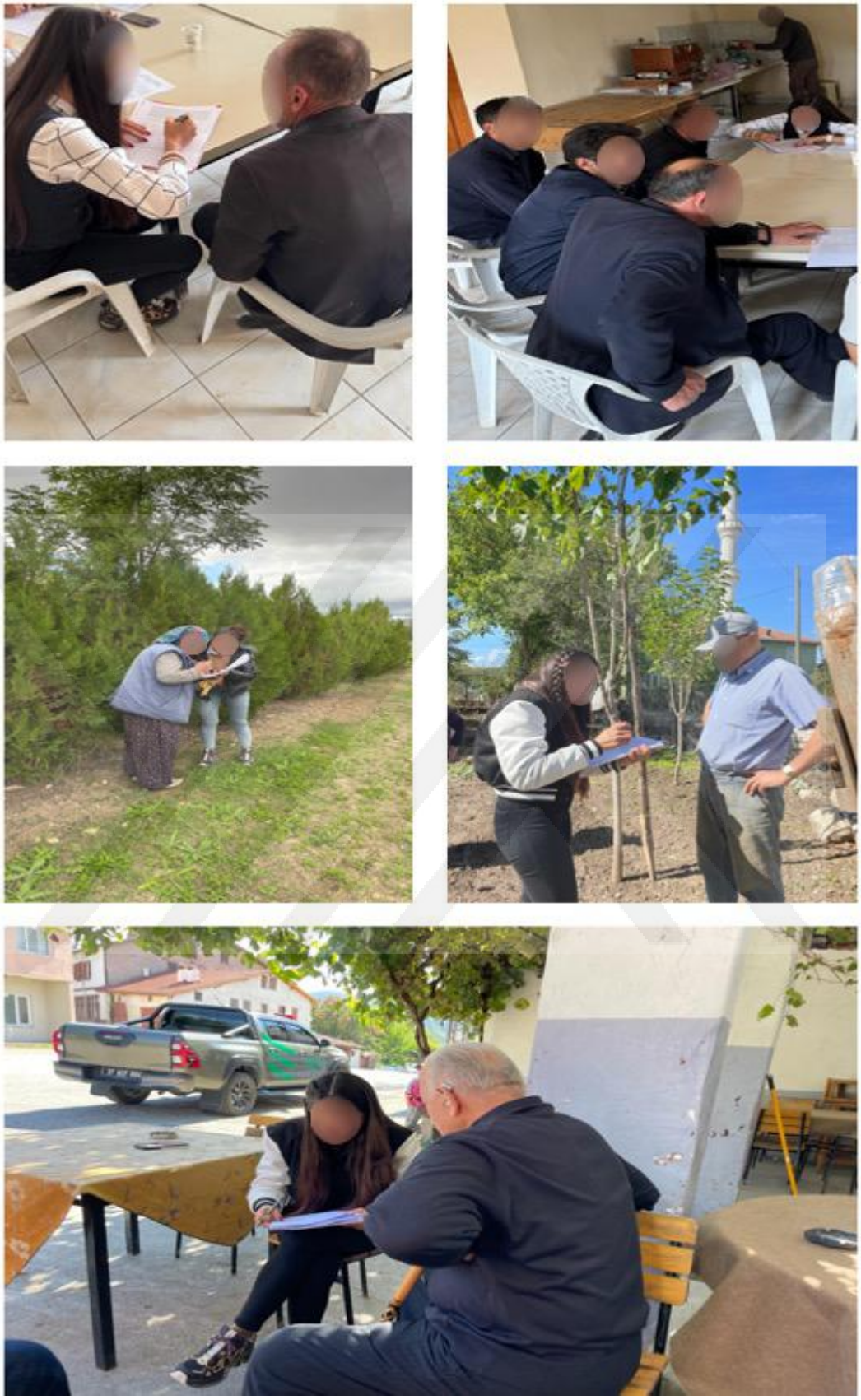
Belirtilmiş olan "*eşitlik ile örnek sayısının hesaplanması*" formülü aracılığıyla çalışma alanında orman yangınları ile mücadele eğitimini almış orman köylü sayısı en az 384 olarak hesaplanmış, 500 adet katılımcı ile anket çalışması yürütülmüştür. Anket çalışmalarının yürütüldüğü işletme müdürlükleri ve yürütülen anket sayıları Tablo 2.1'de, Anket çalışmalarının yürütüldüğü işletme müdürlükleri ve yürütülen anket sayıları haritası 2.3'de sunulmuştur. Yürütülmüş olan anket çalışmasına ait görseller Şekil 2.4'de sunulmuştur.

Tablo 2.1 Anket çalışmalarının yürütüldüğü işletme müdürlükleri ve yürütülen anket sayıları

Orman Bölge Müdürlüğü	İşletme Müdürlükleri	Anket Sayısı/Adet
Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü	Karadere	27
	Hanönü	27
	Taşköprü	30
	Kastamonu/merkez şefliği	41
	İhsangazi	35
	Araç	27
	Pınarbaşı	30
	Devrekani	16
	Samatlar	11
	Daday	32
	Küre	30
	Azdavay	60
	İnebolu	30
	Tosya	50
	Çatalzeytin	14
	Cide	15
	Bozkurt	25
Toplam adet		**500**

Şekil 2.3 Anket çalışmalarının yürütüldüğü işletme müdürlükleri ve yürütülen anket sayıları haritası

Şekil 2.4 Anket çalışmasına ait görseller

2.2.3 İstatistiksel Analizler

Çalışma kapsamında hazırlanmış olan anket sorularının daha iyi anlaşılabilmesi ve cevapların netlik kazanması adına yüz yüze görüşme yöntemi tercih edilmiştir. Uygulanan anketler sonucunda elde edilen veriler öncelikle Excel programına aktarılmış, Excel dosyasındaki sonuçlar SPSS (*Statistical Package for the Social Sciences* (Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı)) paket programına uygun şekilde düzenlenerek programa girişleri yapılmıştır. Ankette yer alan soruların birçoğunun kategorik veriler içermesi sebebi ile parametrik olmayan testler uygulanmıştır. İki veya daha fazla kategorik değişkenin aralarında bir bağ olup olmadığını belirlemek için *Ki-kare testi* uygulanmıştır. Ki-kare testinde farklılıkların gözlenmesi halinde anlamlı farklılıkların değerlendirilmesi için *Kruskal-Wallis H testi* ile grup değerlendirmeleri belirlenmiştir. İki değişken önerme arasındaki farklılıklar için *Mann-Whitney U Testi* kullanılmış ve sonuçlar değerlendirilmiştir. Bununla birlikte anket katılımcılarının demografik ve sosyoekonomik bilgilerinin değerlendirildiği sorularda yüzdelik değerlendirme yöntemi tercih edilmiştir.

3. BULGULAR

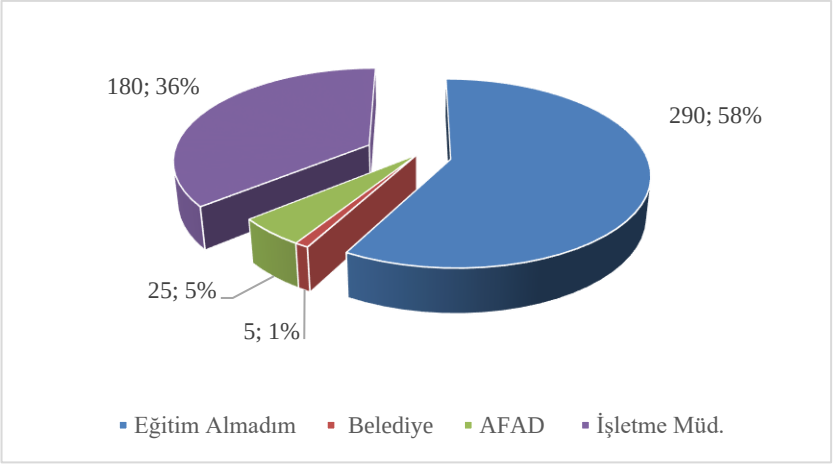
Bu çalışmada, Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü tarafından 12/02/2025 - 31/03/2025 tarihleri arasında orman köylerinde düzenlenen orman yangınları eğitim programına katılmış olan 500 orman köylüsü ile anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklem seçiminde amaçlı örnekleme yöntemi benimsenmiş olup, katılımcılara önceden herhangi bir duyuru veya davette bulunulmaksızın, doğrudan sahada yüz yüze görüşme tekniğiyle ulaşılmıştır. Anket uygulaması esnasında ön koşul olarak katılımcıların ilgili eğitimi almış olma durumu sorgulanmış ve yalnızca bu kriteri sağlayan gönüllü köylüler çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırmada kullanılan anket formu; 4 demografik soru ile orman yangınları eğitimlerinin etkinliğini değerlendirmeye yönelik 25 sorudan oluşmaktadır. Anket maddeleri, konuya ilişkin literatürde yer alan benzer çalışmalar ve kullanılan ölçme araçları incelenerek araştırmanın amacı doğrultusunda araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Oluşturulan taslak form, kapsam geçerliliğinin sağlanması amacıyla danışman öğretim üyesinin değerlendirmesine sunulmuş, alınan görüş ve öneriler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılarak uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Çalışma kapsamında ölçekte yer alan 24 önermeye ilişkin iç tutarlılık ve güvenirlik düzeyinin belirlenebilmesi amacıyla Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Yapılan analiz sonucunda bu katsayı *0,959 (%95,9)* olarak bulunmuş olup, ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu tespit edilmiştir. Literatürdeki çalışmalara göre %70 ve üzeri olarak hesaplanan katsayının, güvenilir düzeyde olduğu ifade edilmiştir (Bland ve Altman, 1997; George ve Mallery, 2003; Hair vd. 2010). Katılımcıların demografik verilerine ilişkin bulgular Tablo 3.1'de sunulmuştur.

Tablo 3.1 Katılımcıların demografik verilerine ilişkin bulgular

Nitelikler	Değişkenler	Frekans	Oran %
Yaş	18-24	30	6,0
	25-34	89	17,8
	35-44	99	19,8
	45-54	145	29,0
	55-64	101	20,2
	65-	36	7,2
	Toplam	**500**	**100,0**
Cinsiyet	Kadın	20	4
	Erkek	480	96
	Toplam	**500**	**100**
Eğitim	Okur-Yazar	21	4,2
	İlkokul	184	36,8
	Ortaokul	133	26,6
	Lise	125	25,0
	Üniversite	37	7,4
	Toplam	**500**	**100,0**
Gelir Düzeyi	0-22 500	183	36,6
	22 500-45 000	202	40,4
	45 000-90 000	103	20,6
	90 000-180 000	12	2,4
	Toplam	**500**	**100,0**

Tablo 3.1 incelendiğinde; ankete katılan orman köylülerinin %4'ü kadın iken; erkek katılımcılar anket çalışmasının %96'sını oluşturmaktadır. Katılımcıların %6'sı 18-24 yaş arasında; %17,8'i 25-34 yaş arasında; %19,8'i 35-44 yaş arasında; %29'u 45-54 yaş arasında; %20,2 55-64 yaş arasında; %7,2'si 65 yaş ve üzerindedir. Katılımcıların eğitim durumları incelendiğinde %36,8 oran ile ilkokul mezunu oldukları, %26,6'sının ortaokul mezunu olduğu, %25'inin Lise mezunu olduğu, %7,4'ünün üniversite mezunu olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların sadece %4,2'sinin ise okuryazar oldukları tespit edilmiştir. Gelir grupları açısından katılımcılar değerlendirildiğinde; %36,6'sının 0-22.500 TL arasındaki gelir grubunda; %40,4'ünün 22.501-45.000 TL arasındaki gelir grubunda; 45.001-90.000 TL arasındaki gelir grubundaki katılımcı oranın %20,6 ve 90.001-180.000 TL gelir grubundaki katılımcı oranın ise %2,4 olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcılara 12/02/2025-31/03/2025 tarihinde Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'nce yapılan orman yangınlarına ilişkin eğitimden daha önce orman yangınları ile ilgili bir eğitim alıp almadıkları sorulduğunda 290 katılımcı (%58) "hiçbir eğitim almadıklarını", geri kalan 210 katılımcı (%42) ise farklı kurum/kuruluşlardan eğitim aldıklarını ifade etmişlerdir. Şekil 4.1'de daha önce alınan orman yangınları ile ilgili eğitime ilişkin grafik verilmiştir.

Şekil 3.1 Katılımcıların daha önce almış oldukları eğitime ilişkin grafik

Ankete katılan köylülerin yaş gruplarının daha önce bir yangın eğitimi alma durumuna etkisi olup olmadığı hususunun belirlenmesi için Ki-kare testi yapılmıştır. Test sonucunda $p<0,05$ olarak bulunduğundan yaş gruplarının daha önce bir yangın eğitimi almış olma durumunu etkilediğini istatistiksel olarak ifade etmek mümkündür (X^2= 15,1744; p=0,01). Tablo 3.2'de ki kare testine ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Tablo 3.2 Yaş gruplarının daha önce bir yangın eğitimi almış olma durumunu etkileyip etkilemediğine ilişkin Ki-kare testi sonuçları.

			Yangın Eğitimi Durumu		
			Daha önce bir yangın eğitimi almayanlar	Daha önce bir yangın eğitimi alanlar	Toplam
Yaş Kategorisi	18-24 Yaş	n	10	20	30
		% Yaş kategorisi içinde	33,3%	66,7%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	3,4%	9,5%	6,0%
	25-34 Yaş	n	50	39	89
		% Yaş kategorisi içinde	56,2%	43,8%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	17,2%	18,6%	17,8%
	35-44 Yaş	n	49	50	99
		% Yaş kategorisi içinde	49,5%	50,5%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	16,9%	23,8%	19,8%
	45-54 Yaş	n	93	52	145
		% Yaş kategorisi içinde	64,1%	35,9%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	32,1%	24,8%	29,0%
	55-64 Yaş	n	66	35	101
		% Yaş kategorisi içinde	65,3%	34,7%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	22,8%	16,7%	20,2%
	65 yaş ve üstü	n	22	14	36
		% Yaş kategorisi içinde	61,1%	38,9%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	7,6%	6,7%	7,2%
Toplam		n	290	210	500
		% Yaş kategorisi içinde	58,0%	42,0%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	100,0%	100,0%	100,0%

Tablo 3.2 incelendiğinde, daha önce bir yangın eğitimi alanların büyük çoğunluğu genç bireyler içerisinde yer aldığı görülmektedir. 18-24 yaş kategorisinde yer alan katılımcıların %66,7'sının daha önce yangınla ilgili bir eğitim almış olduğu belirlenmiştir. Bu oran yaş kategorisi arttıkça azaldığı görülmekle birlikte 65 yaş ve üstü bireylerin bulunduğu kategoride (%38,9) bir önceki grup olan 55-64 yaş kategorisine göre (%34,7) nispeten daha yüksek olduğu belirlenmiştir. 55-64 yaş grubu %65,3'lük oran ile daha önce yangına ilişkin bir eğitim almama oranın en yüksek olduğu grup olduğu tespit edilmiştir. 35-44 yaş grubunda ise alanlar (%50,5) ile almayanların (%49,5) oranları birbirine çok yakındır.

Ankete katılan köylülerin cinsiyetlerinin daha önce bir yangın eğitimi alma durumuna etkisi olup olmadığı hususunun belirlenmesi için Ki-kare testi yapılmıştır. Test sonucunda p>0,05 olarak bulunduğundan cinsiyetin daha önce bir yangın eğitimi almış olma durumunu etkilemediği istatistiksel olarak ifade etmek mümkündür. (X^2= 1,232 p=0,267). Tablo 3.3'de ki kare testine ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Tablo 3.3 Cinsiyetin daha önce bir yangın eğitimi almış olma durumunu etkileyip etkilemediğine ilişkin Ki-kare testi sonuçları

			Yangın Eğitimi Durumu		
			Daha önce bir yangın eğitimi almayanlar	Daha önce bir yangın eğitimi almayanlar	Toplam
Cinsiyet	Kadın	n	14	6	20
		% Yaş kategorisi içinde	70,0%	30,0%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	4,8%	2,9%	4,0%
	Erkek	n	276	204	480
		% Yaş kategorisi içinde	57,5%	42,5%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	95,2%	97,1%	96,0%
Toplam		n	290	210	500
		% Yaş kategorisi içinde	58,0%	42,0%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	100,0%	100,0%	100,0%

Ankete katılan köylülerin eğitim durumlarının daha önce bir yangın eğitimi alma durumuna etkisi olup olmadığı hususunun belirlenmesi için Ki-kare testi yapılmıştır. Test sonucunda p>0,05 olarak bulunduğundan eğitimin daha önce bir yangın eğitimi almış olma durumunu etkilemediği istatistiksel olarak ifade etmek mümkündür. (X^2= 5,955 p=0,203). Tablo 3.4'de ki kare testine ilişkin sonuçlar verilmiştir.

Tablo 3.4 Eğitim durumunun daha önce bir yangın eğitimi almış olma durumunu etkileyip etkilemediğine ilişkin Ki-kare testi sonuçları

			Yangın Eğitimi Durumu		
			Daha önce bir yangın eğitimi almayanlar	Daha önce bir yangın eğitimi almayanlar	Toplam
Eğitim Durumu	Okur-yazar	n	16	5	21
		% Yaş kategorisi içinde	76,2%	23,8%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	5,5%	2,5%	4,3%
	İlkokul Mezunu	n	116	68	184
		% Yaş kategorisi içinde	63,0%	37,0%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	40,0%	34,0%	37,6%
	Ortaokul Mezunu	n	77	56	133
		% Yaş kategorisi içinde	57,9%	42,1%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	26,6%	28,0%	27,1%
	Lise Mezunu	n	67	58	125
		% Yaş kategorisi içinde	53,6%	46,4%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	23,1%	29,0%	25,5%
	Üniversite Mezunu	n	14	13	27
		% Yaş kategorisi içinde	51,9%	48,1%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	4,8%	6,5%	5,5%
Toplam		n	290	200	490
		% Yaş kategorisi içinde	59,2%	40,8%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların gelir durumlarının daha önce bir yangın eğitimi alma durumuna olan etkisinin var olup olmadığının incelenebilmesi için yapılan Ki-kare testi sunucunda; $p>0,05$ olarak bulunduğundan gelir durumunun yangın eğitimi alma durumunu etkilemediği tespit edilmiştir (X^2= 2,437 p=0,487). Ki-kare testine ilişkin sonuçlar Tablo 3.5'de verilmiştir.

Tablo 3.5 Gelir düzeyinin daha önce bir yangın eğitimi almış olma durumunu etkileyip etkilemediğine ilişkin Ki-kare testi sonuçları

			Yangın Eğitimi Durumu		Toplam
			Daha önce bir yangın eğitimi almayanlar	Daha önce bir yangın eğitimi almayanlar	
Gelir Durumu	0-22.500 TL	n	103	80	183
		% Yaş kategorisi içinde	56,3%	43,7%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	35,5%	38,1%	36,6%
	22.501-45.000 TL	n	124	78	202
		% Yaş kategorisi içinde	61,4%	38,6%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	42,8%	37,1%	40,4%
	45.001-90.000 TL	n	55	48	103
		% Yaş kategorisi içinde	53,4%	46,6%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	19,0%	22,9%	20,6%
	90.001 TL ve üzeri	n	8	4	12
		% Yaş kategorisi içinde	66,7%	33,3%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	2,8%	1,9%	2,4%
Toplam		n	290	210	500
		% Yaş kategorisi içinde	58,0%	42,0%	100,0%
		% Yangın Eğitimi durumu içerisinde	100,0%	100,0%	100,0%

Katılımcıların daha önce yangınlara ilişkin bir eğitim alıp almadığı ile orman bölge müdürlüğünün verdiği eğitimden önce orman yangınları ile ilgili bilgi sahibiydim önermesi arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Test sonucunda önermeye verilen cevapların daha önce eğitim alıp almaya göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir (Z=-6,461 ve $p<0,01$). Test ilişkin sonuçlar Tablo 3.6'da verilmiştir.

Tablo 3.6 "Eğitimden önce orman yangınları hakkında bilgim vardı" ve "Daha önce orman yangınıyla ilgili bir eğitim aldınız mı" önermelerine ilişkin Mann-Whitney U Testi sonuçları

	Daha önce orman yangınıyla ilgili bir eğitim aldınız mı	N	Sıra Ortalaması	Z	*P*
Eğitimden önce orman yangınları hakkında bilgim vardı.	Evet	210	298,12	-6,461	p<0,01
	Hayır	290	216,02		
	Toplam	500			

Tablo 3.6'ya göre daha önce bir eğitim alanların sıra ortalaması incelendiğinde "Eğitimden önce orman yangınları hakkında bilgim vardı" önermesine daha yüksek puan verdikleri belirlenmiştir. Eğitimden önce orman yangınları hakkında bilgim vardı önermesine verilen tüm cevaplar incelendiğinde önermenin ortalama puanı 3,24'tür. Daha önce eğitim alanlar için bu ortalama 3,66 iken eğitim almayanlar için bu ortalama 2,93'tür.

Ankete katılan köylülerinin "eğitimden önce orman yangınları ile ilgili bilgi sahibiydim" önermesine verdikleri cevapların katılımcıların eğitim düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterip göstermediğinin tespit edilmesinde Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda $p>0,05$ olarak bulunmuş ve eğitim düzeyenine göre anlamlı bir fark göstermediği belirlenmiştir. Analize ilişkin sonuçlar Tablo 3.7'de verilmiştir.

Tablo 3.7 Eğitimden önce orman yangınları ile ilgili bilgi sahibiydim önermesi ile eğitim düzeyine ilişkin yapılan Kruskal-Wallis H testi sonuçları

	Eğitim Durumu	N	Sıra Ortalaması	Kruskal-Wallis H	Serbestlik Derecesi	Anlamlılık
Eğitimden önce orman yangınları ile ilgili bilgi sahibiydim	Okur-yazar	21	191,74	6,234	4	0,182
	İlkokul Mezunu	184	244,46			
	Ortaokul Mezunu	133	253,24			
	Lise Mezunu	125	256,97			
	Üniversite Mezunu	37	282,19			
	Toplam	500				

Ankete katılan köylülerinin "eğitimden önce orman yangınları ile ilgili bilgi sahibiydim" önermesine verdikleri cevapların katılımcıların gelir düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterip göstermediğinin tespit edilmesinde Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda p>0,05 olarak bulunmuş ve gelir düzeyine göre anlamlı bir fark göstermediği belirlenmiştir. Analize ilişkin sonuçlar Tablo 3.8'de verilmiştir.

Tablo 3.8 Eğitimden önce orman yangınları hakkında bilgim vardı önermesi ile gelir düzeyine ilişkin yapılan Kruskal-Wallis H testi sonuçları

	Aylık Kazancınız/Geliriniz?	N	Sıra Ortalaması	Kruskal-Wallis H	Serbestlik Derecesi	Anlamlılık
Eğitimden önce orman yangınları hakkında bilgim vardı.	0-22500 TL	183	244,62	2,246	3	0,523
	22501-45000 TL	202	246,99			
	45000 -90000TL	103	268,81			
	90001-180000 TL	12	242,13			
	Toplam	500				

Ankete katılan köylülerin "eğitimden önce orman yangınları ile ilgili bilgi sahibiydim" önermesine verdikleri cevapların katılımcıların yaş gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark gösterip göstermediğinin tespit edilmesinde Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Analiz sonucun $\chi 2(5) = 4,05$ ve p=0, 549 olarak bulunmuş ve yaş gruplarına göre anlamlı bir fark göstermediği belirlenmiştir. Analize ilişkin sonuçlar Tablo 3.9'da verilmiştir.

Tablo 3.9 Eğitimden önce orman yangınları hakkında bilgim vardı önermesi ile yaş gruplarına ilişkin yapılan Kruskal-Wallis H testi sonuçları

	Yaşınız	N	Sıra Ortalaması	Kruskal-Wallis H	Serbestlik Derecesi	Anlamlılık
Eğitimden önce orman yangınları ile ilgili bilgi sahibiydim"	18-24	30	269,73	4,005	5	0,549
	25-34	89	256,02			
	35-44	99	265,08			
	45-54	145	242,47			
	55-64	101	248,11			
	65 yaş ve üzeri	36	219,76			
	Toplam	500				

Çalışma kapsamında katılımcılara sorulan "Eğitimden önce orman yangınlarında neler yapılacağını biliyordum." ve "Eğitimden sonra, orman yangınlarını anladım ve orman yangınında neler yapacağımı öğrendim." önermelerine ilişkin verdikleri cevaplarda istatistiksel olarak anlamlı bir fark olup olmadığı verilerin parametrik olmamasından dolayı, Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile test edilmiştir. Yapılan test sonucunda

p<0,001 bulunmuş ve istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir (Z=-14,17 p=0,0001). Analize ilişkin tablolar Tablo 3.10'da verilmiştir.

Tablo 3.10 Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi ile test edilmiştir

		N	Sıra Ortalaması	Z	*P*
Eğitimden önce orman yangınlarında neler yapılacağını biliyordum.- Eğitimden sonra, orman yangınlarını anladım ve orman yangınında neler yapacağımı öğrendim	Negatif Sıralar	45[a]	85,98	-14,7	0,0001
	Pozitif Sıralar	299[b]	185,52		
	Eşitlikler	156[c]			
	Toplam	500			

Analiz sonucunda göre, katılımcıların 45'sinin eğitim sonrası verdikleri puan düşerken 299 katılımcının puanı ise artış göstermiştir. 156 katılımcının görüşünde ise herhangi bir değişiklik olmadığı belirlenmiştir. Açıklayıcı istatistikler Tablo 3.11'de verilmiştir.

Tablo 3.11 Eğitimden önce orman yangınlarında neler yapılacağını biliyordum- Eğitimden sonra, orman yangınlarını anladım ve orman yangınında neler yapacağımı öğrendim önermelerine ilişkin açıklayıcı istatistikler

	N	Ortalama	Standart Sapma	Medyan
Eğitimden önce orman yangınlarında neler yapılacağını biliyordum	500	3,12	1,362	3,00
Eğitimden sonra, orman yangınlarını anladım ve orman yangınında neler yapacağımı öğrendim	500	4,27	0,889	4,00

Eğitimden önce orman yangınlarında neler yapılacağını biliyordum diyen katılımcıların ortalaması 3,12'dir. Eğitimden sonra "orman yangınlarını anladım" ve "orman yangınında neler yapacağımı öğrendim" diyen katılımcıların puan ortalaması ise 4,27. "Eğitimden önce orman yangınlarında neler yapılacağını biliyordum" cevabı için ortanca 3 bulunmuşken, "Eğitimden sonra, orman yangınlarını anladım ve orman yangınında neler yapacağımı öğrendim" cevabı ise ortanca 4 olarak belirlenmiştir.

Çalışma kapsamında 500 katılımcı ile yapılan anketler sonucu, 450 katılımcının yani katılımcıların %90'ı "Orman Yangını eğitimine katıldığım için memnunum" önermesine "Katılıyorum ve Kesinlikle katılıyorum" cevaplarını vermişlerdir. Bu önerme için verilen ortalama puan 4,33 olarak hesaplanmıştır.

Katılımcıların %58,6'sı "Orman Yangını eğitimleri yangınların yoğun yaşandığı dönemlere gelinmeden tekrar edilmeli" önermesine "kesinlikle katılıyorum" cevabı vermiştir. %26,6'sı ise aynı önermeye katılıyorum cevabı vermişlerdir. Katılımcıların %85'inden fazlası orman yangınlarına ilişkin eğitimlerin yangınların yoğun yaşandığı dönemden önce mutlaka tekrar edilmesi gerektiğini düşünmektedir. Bu önermeye ilişkin verilen cevapların eğitim durumuna göre anlamlı bir fark olup olmadığı Kruskal-Wallis H testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre $\chi^2(4) = 0,945$ ve p=0,918 olarak bulunmuş ve istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı belirlenmiştir.

Aynı önermeye ilişkin verilen cevapların yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı da yine aynı istatistiksel analiz yöntemi kullanılarak test edilmiştir. Test sonucu Tablo 3.12'de verilmiştir.

Tablo 3.12 Orman Yangını eğitimleri yangınların yoğun yaşandığı dönemlere gelinmeden tekrar edilmeli önermesi ile gelir düzeyine ilişkin yapılan Kruskal-Wallis H testi sonuçları

	Yaş Grupları	N	Sıra Ortalaması	Kruskal-Wallis H	Serbestlik Derecesi	Anlamlılık
Orman Yangını eğitimleri yangınların yoğun yaşandığı dönemlere gelinmeden tekrar edilmeli	18-24	30	179,15	12,231	5	0,032
	25-34	89	239,56			
	35-44	99	265,50			
	45-54	145	259,88			
	55-64	101	252,30			
	65 yaş ve üzeri	36	252,92			
	Toplam	500				

Tablo 3.12'ye göre $\chi 2(5) = 12,231$ ve p=0, 032 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlara göre yaş gruplarında anlamlı bir fark olduğu istatistiki olarak belirlenmiştir. Özellikle eğitimin tekrar edilmesi önermesini 35-44 yaş grubundaki katılımcılar en çok desteklerken, 18-24 yaş grubundaki katılımcılar bu önermeyi en az destekleyen katılımcı grubu olduğu görülmektedir. Tablo 3.12'de katılımcılara yöneltilen önermelere ilişkin açıklayıcı istatistikler tablosu verilmiştir.

Tablo 3.13 Anket çalışmasında verilen önermelere ilişkin açıklayıcı istatistikler

	N	Ortalama	Standart Sapma
Orman Yangını eğitimleri yangınların yoğun yaşandığı dönemlere gelinmeden tekrar edilmeli	500	4,35	0,966
Orman Yangını eğitimine katıldığım için memnunum.	500	4,33	0,904
Eğitimde, neler giyeceğimiz neler kullanılacağımız gösterildi.	500	4,3	0,871
Eğitimde, orman yangınını söndürmek için bütün bilgiler verildi.	500	4,29	0,881
Eğitimde öğrenmek istediklerimi doğru şekilde öğrendim.	500	4,29	0,892
Eğitimden sonra, orman yangınlarını anladım ve orman yangınında neler yapacağımı öğrendim.	500	4,27	0,889
Eğitimden sonra tatbikat yapılması iyi oldu.	500	4,27	0,921
Eğitimden sonra insanların ne öğrendiği belirlendi.	500	4,27	0,873
Eğitim, orman yangınından sonra neler yapacağımızı anlatıyordu.	500	4,26	0,868
Eğitimden sonra orman yangını ile karşılaştığımda neler yapacağımı biliyorum.	500	4,24	0,918
Eğitim verilen yerin fiziksel koşulları (aydınlatma, havalandırma) uygundu.	500	4,24	1,027
Eğitimde anlatılanları anladım.	500	4,21	0,88
Eğitim süreci belirli bir plana göre ilerledi	500	4,21	0,911
Eğitimde kullanılan araçlar yeni ve işe yarardı.	500	4,21	0,886
Eğitimde sürekli tekrar yaparak dersler anlatıldı.	500	4,18	0,91
Eğitimde resim, afiş ve videolar gösterildi.	500	4,17	0,943
Eğitim boyunca bütün derslere katıldım.	500	4,14	0,975
Eğitim süreci mobil uygulamalarla takip edilebilmelidir.	500	4,1	1,112
Eğitimden sonra orman yangını tatbikatlarında daha aktif görev alabildim	500	3,9	1,037
Eğitimden önce orman yangınları hakkında bilgim vardı.	500	3,24	1,306
Eğitimden önce orman yangınlarına karşı neler yapacağımı biliyordum.	500	3,2	1,341
Eğitimden önce orman yangınlarında neler yapılacağını biliyordum.	500	3,12	1,362
Eğitimden önce yangında kullanılan aletleri kullanabiliyordum.	500	3	1,511

Tablo 3.13'e göre katılımcıların verdikleri cevaplar incelendiğinde 4,35 ile en yüksek puanı "Orman yangını eğitimleri yangınların yoğun yaşandığı dönemlere gelinmeden tekrar edilmeli" önermesi almıştır. En düşük puan ise "Eğitimden önce yangında kullanılan aletleri kullanabiliyordum." önermesi almıştır. Bu önermeye verilen cevapların puan ortalaması 3 olarak tespit edilmiştir.

"Orman yangını eğitimine katıldığım için memnunum" önermesine katılımcılar tarafından verilen cevaplar incelendiğinde önermeye verilen ortalama puanın 4,33 olduğu görülmektedir. Bu önerme en yüksek puan alan ikinci önerme olarak belirlenmiştir. Bu önermeye katılımcıların yaklaşık %90'ı "Katılıyorum" ve "Kesinlikle katılıyorum" yanıtı vermişlerdir. Bu önermeye ilişkin verilen cevaplarda

yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı Kruskall Wallis H testi ile test edilmiştir. Test sonucunda $\chi 2(5) = 4{,}012$ ve p=0,548 olarak bulunmuştur. Yaş gruplarına göre bu soruya verilen cevapların puanlarında anlamlı bir farklılık söz konusu değildir. Katılımcıların gelir düzeylerine göre anlamlı bir fark olup olmadığı yine aynı test ile test edilmiştir. Katılımcıların gelir düzeylerine göre de anlamlı bir fark bulunmamıştır $\chi^2(3) = 2{,}531$ ve p=0,470. Katılımcıların aynı önermeye ilişkin verdikleri cevaplarda eğitim düzeylerine göre anlamlı bir fark olup olmadığı yine aynı test ile test edilmiştir. Analize ilişkin sonuçlar Tablo 3.14'de verilmiştir.

Tablo 3.14 Orman Yangını eğitimine katıldığım için memnunum önermesi ile eğitim durumuna ilişkin yapılan Kruskal-Wallis H testi sonuçları

	Eğitim	N	Sıra Ortalaması	Kruskal-Wallis H	Serbestlik Derecesi	Anlamlılık
Orman Yangını eğitimine katıldığım için memnunum	Okuryazarım	21	212,14	10,075	4	0,039
	İlkokul	184	234,56			
	Ortaokul	133	254,32			
	Lise	125	263,53			
	Üniversite	37	293,76			
	Toplam	500				

Tablo 3.14'e göre eğitim düzeylerine göre verdikleri cevaplarda anlamlı farklılık söz konusudur. Lisans seviyesinde eğitim gören katılımcıların sıra ortalaması diğer gruplara göre daha yüksek çıkmıştır. Okuryazar seviyesinde olanlar ise en düşük puanı veren grup içerisinde yer almaktadır.

Katılımcılara yöneltilen "Eğitimden sonra insanların ne öğrendiği belirlendi." Önermesine ilişkin olarak, katılımcıların yaklaşık %91'i "Katılıyorum" ve "Kesinlikle katılıyorum" yanıtlarını vermişlerdir. Katılımcıların bu önermeye vermiş oldukları puanların ortalaması 4,27'dir.

"Eğitimde, orman yangınını söndürmek için bütün bilgiler verildi" önermesi kendilerine yöneltilen katılımcılar, bu önermeye ortalama 4,29 puan vermişlerdir. Bu önermede "Katılıyorum" ve "Kesinlikle katılıyorum" yanıtı verenlerin toplam oranı yaklaşık %90 olarak belirlenmiştir. Bu önermeye ilişkin verilen cevaplarda yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı Kruskall Wallis H testi ile test edilmiştir. Test sonucunda $\chi^2(5) = 4{,}770$ ve p=0,445 olarak bulunmuştur. Yaş gruplarına göre bu soruya verilen cevapların puanlarında anlamlı bir farklılık söz

konusu değildir. Keza yine eğitim durumuna göre verilen cevapların puanlarında anlamlı bir fark olmadığı yapılan Kruskall Wallis H testi sonucunda tespit edilmiştir ($\chi 2(4) = 7{,}551$ ve $p=0{,}109$).

"Eğitimden önce yangında kullanılan aletleri kullanabiliyordum" önermesi katılımcıların bu çalışma kapsamında ortalama 3 puan ile en düşük ortalamaya sahip önerme olduğu belirlenmiştir. Bu önermeye verilen cevapların yaş, eğitim, gelir düzeyi ve daha önce orman yangınları ile ilgili bir eğitim alıp alınmamış olması durumundan etkilenip etkilenmediği istatistiki olarak analiz edilmiştir. Yaş grupları için yapılan Kruskal Wallis H testine ilişkin sonuçlar Tablo 3.15'de verilmiştir. Eğitim durumunun ($\chi 2(4) = 4{,}576$ ve $p=0{,}333$) ve gelir düzeyinin ($\chi 2(3) = 2{,}444$ ve $p=0{,}485$) bu önermeye verilen cevaplara etkisi olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 3.15 Yaş grupları arasında yapılan Kruskal Wallis H testine ilişkin sonuçlar

	Yaş Grupları	N	Sıra Ortalaması	Kruskal-Wallis H	Serbestlik Derecesi	Anlamlılık
Eğitimden önce yangında kullanılan aletleri kullanabiliyordum	18-24	30	273,33	12,899	5	0,024
	25-34	89	273,29			
	35-44	99	268,85			
	45-54	145	217,58			
	55-64	101	248,89			
	65 yaş ve üzeri	36	261,81			
	Toplam	500				

Tablo 3.15'e göre istatistiki olarak yaş gruplarına göre önermeye verilen cevaplarda anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($\chi^2(5) = 12{,}899$ ve $p=0{,}024$). Özellikle 35 yaş altı yaş gruplarından bulunan katılımcıların sıra ortalamasının diğer gruplara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Puan ortalaması en düşük olan yaş grubu ilse 45-54 yaş arasındaki katılımcılardır. Aynı önermeye ilişkin daha önce orman yangınları ile ilgili bir eğitim alıp alınmamış olması durumundan etkilenip etkilenmediği ise Mann-Whitney U Testi ile test edilmiştir. Teste ilişin sonuçlar Tablo 3.15'de verilmiştir.

Tablo 3.16 “Eğitimden önce yangında kullanılan aletleri kullanabiliyordum” önermesi ile daha önce orman yangınıyla ilgili bir eğitim aldınız mı önermesine ilişkin Mann-Whitney U Testi sonuçları

	Daha önce orman yangınıyla ilgili bir eğitim aldınız mı	N	Sıra ortalaması	Z	*P*
Eğitimden önce yangında kullanılan aletleri kullanabiliyordum	Evet	210	298,04	-6,405	0,001
	Hayır	290	216,08		
	Toplam	500			

Tablo 3.16’ya göre i istatistiki olarak daha önce orman yangınına ilişkin bir eğitim alma durumunun önermeye verilen cevaplarda anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir (Z = -6,405 ve p=0,001). Daha önce yangın eğitimi alan grubun önermeye verdikleri cevapların sıra ortalaması eğitim almayan gruba göre daha yüksektir. Daha önce orman yangınlarına ilişkin bir eğitim alanlar almayanlara göre orman bölge müdürlüğünün vermiş olduğu eğitimden önce yangın esnasında kullanılan aletleri kullanabildiklerini ifade etmişlerdir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Orman yangınları orman ekosistemleri üzerinde oldukça yıkıcı etkileri olan afetlerdir. Orman yangınları ile mücadele süreçlerinde can ve mal kaybının yanı sıra çok ciddi ekonomik maliyetlerin ortaya çıktığı da görülmektedir (Alexander, 1982; Bekereci ve Erkan, 2004; Bilici, 2008; Rothermel, 1983). Gerek ekolojik hasarın azaltılması gerekse ekonomik maliyetlerin düşürülmesi ve bunlar ile birlikte can kaybının en aza indirilmesi konusunda eğitimler büyük önem taşımaktadır. Orman yangınları ile mücadelede de doğru ve hızlı karar verebilen, yangın deneyimi ve becerisine sahip kişilerin müdahale etmesi süreci kolaylaştıracağı gibi kayıpları da önleyecektir (Akay ve Yenilmez, 2007; Güngöroğlu vd., 2024). Bu kapsamda kişilerin orman yangınları hususunda düzenli eğitimler alması ve bu eğitimlerin denetlenmesi oldukça mühimdir.

Hazırlanmış olan bu tez çalışmasında Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'nde verilmiş olan yangın eğitimlerinin değerlendirilmesi ve halkla ilişkiler stratejilerinin bu eğitimlerle ve genel ormancılık politikalarıyla etkileşimini incelemek amaçlanmıştır.

Çalışma kapsamında elde edilen sonuçlar değerlendirildiğinde, Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü kapsamında 17 işletme müdürlüğünde yürütülen çalışmada yer alan 500 orman köylüsünün; %4'ü kadın, %96'sı erkek katılımcılardan oluşmaktadır. Karacanbaz (2025) Kastamonu'da odun dışı orman ürünlerinden yararlanmayı incelediği çalışmasında kadın katılımcı oranını %54 olarak gözlemlemiştir. Yine Akbulut (2015) ve Akbulut ve Bayramoğlu (2014) çalışmalarında kadın katılımcılarının oranlarını sırasıyla %54 ve %63 olarak belirlemişlerdir. Alkan ve Toksoy (2008), Trabzon ilinde yer alan 211 orman köyünü kapsayan çalışmalarında, bu köylerin sosyo-ekonomik yapısını incelemişlerdir. Araştırma kapsamında 848 katılımcı ile anket uygulamaları gerçekleştirilmiş olup, bu katılımcıların 611'i (%72) kadınlardan oluştuğunu belirtmişlerdir. Hazırlanmış olan bu tez çalışmasında ise elde edilen bulgular kadın katılımcılardan çok erkek katılımcıların olduğu yönündedir. Literatürde farklı çalışmalarda farklı katılımcı sayıları gözlense de bu tez çalışması ile benzerlik gösteren birçok çalışma katılımcıların yoğun olarak erkeklerden oluştuğunu

desteklemektedir (Bulut, 2018; Dağadur, 2019; Komut, 2019; Raimov ve Fakir, 2018). Sağlam ve Öztürk (2008) Artvin OBM bünyesinde orman koruma faaliyetlerinde etkinliğin arttırılmasını inceledikleri çalışmalarında 385 kişi ile anket çalışmalarını yürütmüşlerdir. Çalışmalarında demografik olarak 359 erkek (%93,2) ve 26 kadın (%6,8) olduğunu, hazırlanmış olan bu tez çalışması ile benzer katılım sonuçları gözlemiştir. Bu durumun temel sebebi üzerinde durulmak istendiğinde, iş gücü gerektiren ve risk boyutu daha yüksek orman işlerinde yoğun olarak erkeklerin yer aldığı, odun dışı orman ürünleri vb. gibi riskin düşük olduğu işlerde kadınların yoğunlukta olduğu sonucuna varılmıştır.

Orman yangınlarının taşıdığı risklerin yüksek olması sebebi ile kadınların yangın ve doğrudan müdahale safhalarında aktif olarak yer almaması doğal bir yönelim olarak değerlendirilebilir. Ancak modern afet yönetimi ve risk iletişimi literatürü, afet bilincinin hane halkı düzeyinde yapılandırılmasında kadınların rolünü kritik bir unsur olarak ele almaktadır. Yangın eğitimlerine katılan kadın oranının %4 gibi oldukça sınırlı bir düzeyde kalması, afet yönetiminin tabana yayılması ve "bilinçli toplum" vizyonunun hayata geçirilmesi noktasında bir eksikliğe işaret etmektedir. Kadınların, yangın esnasında fiziksel olarak alevlerle mücadele etmelerinden ziyade, yangın öncesi önleyici tedbirlerin hane düzeyinde refleks haline getirilmesi, kriz anında doğru risk iletişiminin kurulması, panik yönetimi ve tahliye süreçlerinin koordinasyonu gibi unsurlarda eğitilmesi stratejik bir öneme sahiptir. "Eğitimin evde başladığı" gerçeğinden hareketle, orman köylüsü kadınların yangın eğitim programlarına entegre edilmesi, afet farkındalığının aile içinde kurumsallaşmasını sağlayacak ve yangınların sosyo-ekonomik zararlarını en alt idari birim olan aile düzeyinde minimize edecektir. İlter (2019), Muğla iline bağlı Zeytinköy yöresinde meydana gelen orman yangınlarını hem gözleme dayalı yöntemlerle hem de yüz yüze görüşmeler aracılığıyla incelemeyi amaçlamıştır. Çalışmasında, söndürme faaliyetlerine yoğun olarak 18–50 yaş aralığındaki erkeklerin katıldığını, bununla birlikte çok sayıda kadının da gönüllü olarak söz konusu çalışmalara dahil olduğunu belirtmiştir.

Çalışmada katılımcıların yaş grupları incelendiğinde; 45-54 yaş (%29) ve 55-64 yaş (%20,2) aralığında yoğunlaştığı gözlenmiş, katılımcı sayısının en az olduğu grup ise %6 ile 18-24 yaş aralığı olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların eğitim durumlarına

bakıldığında en yüksek katılım oranı ilkokul eğitim seviyesinde (%36,8) gözlenmiş ve katılımcıların %4,2'sinin sadece okuryazar olduğu belirlenmiştir. Gelir durumları bakımından katılımcıların büyük kısmının (%40,4) yaklaşık olarak 2026 asgari ücreti (28.075 TL) civarında gelir sahibi oldukları ve 22.501-45.000 TL aralığında yer aldıkları gözlenmiştir. Komut (2019) ODOÜ ve orman köylülerinin paydaş farkındalığı üzerinde yürütmüş olduğu çalışmasında; katılımcıların %46'sının 41-60 yaş aralığında, %63'ünün ilköğretim seviyesinde, 2019 yılı ekonomisine göre %63'ünün 2500 TL ve üzeri gelir seviyesinde ve yoğun olarak (%56'sının) çiftçilikle uğraştığını belirtmiştir. Çalışmada elde edilen diğer bulgulardan biri ise katılımcıların %58'inin (290 kişi) daha önce hiçbir eğitim almadıkları ve %48'inin ise daha önce farklı kurum ve kuruluşlardan eğitim aldıklarıdır. Daha önce eğitim almış katılımcıların; %85,7'sinin (180 kişi) Orman İşletme Müdürlüklerinden, %11,9'unun AFAD eğitimlerinden ve %2,4'ününde belediyelerden eğitim aldıkları tespit edilmiştir.

Çalışma kapsamında gerçekleştirilen ki-kare testleri sonucunda; katılımcıların yaş gruplarının daha önce bir yangın eğitimi alma durumu üzerinde istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip olduğu belirlenirken *(X^2= 15,1744; p=0,01),* cinsiyet *(X^2= 1,232 ve p=0,267)* ve gelir durumunun *(X^2= 2,437 ve p=0,487)* daha önce eğitim alma durumu üzerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı saptanmıştır. Özellikle 18-24 yaş kategorisindeki genç katılımcıların %66,7'sinin daha önce bir yangın eğitimi almış olması ve bu oranla en yüksek grubu oluşturması, genç nüfusun kurumsal eğitimlere erişim/katılım noktasında daha dinamik olduğunu göstermektedir.

Katılımcıların eğitim öncesi ve sonrası bilgi düzeyleri arasındaki farkı ölçmek amacıyla yapılan analizlerde önemli bulgulara ulaşılmıştır. Daha önce yangın eğitimi alanlar ile almayanların, OBM'nin eğitiminden önceki bilgi düzeylerine ilişkin algıları arasında Mann-Whitney U testi sonucuna göre anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir *(Z=-6,461 ve p<0,01)*. Benzer şekilde, Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi sonuçları *(Z=-14,17 ve p=0,0001)*, eğitim öncesinde "yangında neler yapılacağını bilme" puanı (3,12) ile eğitim sonrasında "neler yapılacağını öğrenme" puanı (4,27) arasında istatistiksel olarak son derece anlamlı bir artış olduğunu ortaya koymuştur. Bu veri, verilen eğitimlerin orman köylülerinin bilişsel ve teknik kapasiteleri üzerinde net bir

pozitif etki yarattığının açık bir kanıtıdır. Katılımcıların %91'inin eğitimde "neler öğrenildiğinin net şekilde belirlendiğini", %90'ının ise "söndürme konusundaki tüm bilgilerin eksiksiz verildiğini" beyan ederek eğitime katıldıkları için memnun olduklarını (%90) belirtmeleri, kurumsal eğitimin başarısını tescillemektedir.

Kruskal-Wallis H testi sonuçlarına göre, "Eğitimden önce orman yangınları ile ilgili bilgi sahibiydim" önermesine verilen yanıtların eğitim düzeyine *(χ2(5) = 6,234 ve p=0,182)* ve gelir düzeyine *(χ2(5) = 2,246 ve p=0,523)* göre anlamlı bir farklılık göstermediği anlaşılmıştır. Buna karşın, "Yangın eğitimleri yoğun döneme girilmeden önce tekrarlanmalı" önermesi incelendiğinde; eğitim durumuna göre anlamlı bir farklılık bulunamazken *(χ2(4) = 0,945 ve p=0,918)*, gelir durumuna göre anlamlı bir ayrışma *(χ2(4) = 12,231 ve p=0,032)* tespit edilmiştir. Katılımcıların %85'inden fazlasının eğitimlerin tekrarlanması gerektiği yönündeki ortak uzlaşısına rağmen, yaş grupları özelinde bakıldığında 35-44 yaş grubunun bu tekrarları en üst düzeyde desteklediği, 18-24 yaş aralığının ise görece en az desteği verdiği görülmüştür. Bu durum, Komut (2019) "*ODOÜ kullanımına başlanmasında etkili olan faktörler değişkenine göre yargılar"* önermesi üzerine yürüttüğü incelemelerde "*farkındalık ve eğitimlerin artırılması gerekliliği*" hususunda katılımcıların cevapları incelenmiş ve gerek görmedikleri yönündeki bulgulara ulaşmıştır. Komut (2019) çalışması her ne kadar odun dışı orman ürünleri ile ilişkili olsa da halkın eğitimlere bakış açısının değerlendirilmesi hususunda bizim çalışmamızdaki sonuçlarla benzerlik göstermemekte ve günümüzde orman köylüsünün yangın riskine karşı eğitim talebinin ve bilincinin arttığını göstermektedir. Benzer şekilde Haznedar vd. (2023), Bursa ilinde ilkokul öğretmenleri üzerinde gerçekleştirdikleri araştırmada katılımcıların orman yangınlarına ilişkin temel bilgiye sahip olduklarını düşünmelerine rağmen özellikle yangınların nedenleri, çevresel etkileri ve korunma yöntemleri konusunda bilgi eksikliklerinin bulunduğunu ortaya koymuştur. Araştırmacılar bu eksikliklerin giderilebilmesi için yangın eğitimlerinin yalnızca belirli dönemlerde değil, süreklilik gösterecek biçimde planlanması gerektiğini belirtmiştir. Araştırmamızda da eğitim sonrasında katılımcıların bilgi düzeylerinin arttığını ifade etmeleri ve eğitimlerin belirli aralıklarla tekrarlanmasını istemeleri, söz konusu çalışma ile benzerlik göstermektedir. Ayrıca, "Eğitimden önce yangın aletlerini kullanabiliyordum" önermesinin yaş, eğitim, gelir ve geçmiş eğitim alma durumundan etkilendiği *(χ2(3)*

= 12,889 ve p=0,024) ve yaş gruplarına göre anlamlı bir farklılık sergilediği *(Z=-6,405 ve p=0, 001)* bulunmuştur. Daha önce kurumsal bir eğitimden geçenlerin, ekipman ve araç kullanımı konusunda kendilerini çok daha yetkin hissettikleri müşahede edilmiştir.

Şafak vd. (2024) orman yangın işçileri ve teknik personelin aldıkları eğitimleri inceledikleri çalışmalarının sonucunda; iş sağlığı güvenliği, ilk yardım, teknik ekipman ve araçlara yönelik verilen eğitimlerin yetersiz olduğunu belirtmiş, hizmet içi eğitimlere verilecek önemin arttırılması gerektiğini dile getirmişlerdir. Bu sayede yüksek düzeyde olan iş kazası ve tehlike riskine maruz kalma oranının düşürülmesine yardımcı olacağı ifade etmişlerdir. Hizmet içi eğitimlerin sürekliliğinin mesleki yeterlilik üzerindeki olumlu etkisi ormancılık alanındaki araştırmalarda da vurgulanmaktadır. Şafak vd. (2023) tarafından Türkiye'nin farklı bölgelerinde görev yapan 975 orman yangını personeli üzerinde gerçekleştirilen araştırmada katılımcıların büyük çoğunluğu hizmet içi eğitimlerin mesleki bilgi ve becerilerini geliştirdiğini, operasyonel yeterliliklerini artırdığını ve düzenli olarak sürdürülmesi gerektiğini ifade etmiştir. Araştırmamızda orman köylülerinin eğitimlerden memnun olduklarını ve eğitimlerin belirli aralıklarla yinelenmesini istemeleri bu bulgularla uyumludur. Benzer yaklaşımların ve değerlendirmelerin orman köylüleri ve gönüllü katılımcılarda uygulanması aynı riskleri hafifletecektir.

Pervaz (2025) orman yangınları öncesinde yangın bilincini ve hazırlık düzeyini araştırdığı çalışmasında katılımcıların eğitim almasalar bile belirli bir bilgi birikimine sahip olduklarını belirtmiştir. Yine aynı çalışmada orman yangını deneyimini ve yangın sonrasında yapmış olduğu değerlendirmelerinde; katılımcıların %32,5'inin korku ve panik halinde olduğunu, %29,9'unun ise çaba ve gayret içerisinde olduklarını belirtmiştir. Yangın eğitimlerinin yalnızca bilgi düzeyini değil, bireylerin yangına yönelik tutumlarını da olumlu yönde etkilediği farklı hedef gruplarında gerçekleştirilen araştırmalarda ortaya konulmuştur. Yaman vd. (2024), Konya ilinde görev yapan 2.649 öğretmen üzerinde yürüttükleri çalışmada yangın eğitimi alan öğretmenlerin bilgi puanlarının eğitim almayanlara göre daha yüksek olduğunu, eğitimlerin yangına yönelik olumlu tutum geliştirilmesine de katkı sağladığını belirlemiştir. Araştırmacılar, eğitimlerin düzenli uygulanmasının bilgi düzeyinin

korunması açısından önemli olduğunu vurgulamıştır. Bu bulgu, araştırmamızda eğitim sonrasında katılımcıların bilgi ve farkındalık düzeylerinde meydana gelen artış ile paralellik göstermektedir. Bu ve buna benzer sonuçları literatürde yer alan birçok çalışmada gözlediklerini ifade etmişlerdir. Hazırlanmış olan bu çalışma, orman yangını eğitimlerinin toplumsal düzeyde ne kadar önemli olduğunu, yangın esnasında oluşacak panik ve korku halinin eğitimlerle azaltılacağını ve bilinçli kişilerle müdahale edilen yangınların daha hızlı kontrol altına alınacağını destekler niteliktedir.

Genel olarak, orman yangınları gibi yüksek risk içeren konularda kadın katılımcıların sayısının sınırlı olduğu görülmektedir. Özellikle son yıllarda kırsaldan kentlere yönelik göçlerin artmasıyla birlikte genç nüfusun azaldığı, demografik yoğunluğun ise 50 yaş üzeri gruplara kaymaya başladığı tespit edilmiştir. Bu durum, bölgenin demografik yapısında belirgin bir değişime işaret etmektedir. Ayrıca, orman yangınları eğitimlerinde aktarılan ve öğretilen kavramların katılımcıların becerileri üzerinde olumlu etkiler yarattığı, bu eğitimlerin düzenli olarak tekrarlanmasının faydalı olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde, orman köylülerinin demografik yapısı ve gelir düzeylerindeki değişimleri inceleyen çok sayıda çalışma bulunmasına rağmen, orman yangınları özelinde köylülerin algılarını ve eğitimlere yönelik bakış açılarını ele alan araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, Orman Genel Müdürlüğü'nün kamu politikaları çerçevesinde yürüttüğü çalışmaların olumlu geri dönüşler sağladığı ve toplum bilincini destekleyen bir halkla ilişkiler yaklaşımı içerisinde olduğu gözlemlenmiştir.

Kayacan (1980 s. 59) Orman Bakanlığı nezdinde yürütmüş oldukları hakla ilişkiler çalışmalarını konu almış; orman köylüleri ile direkt bir bağlarının olmadığını, bazı kurumların talepleri üzerine sadece broşür hazırlayarak orman köylüleri ile iletişim kurduklarını belirtmiştir. Halkla ilişkiler faaliyetlerinin değişen teknoloji ve gelişmekte olan toplum kavramları ile daha geniş noktalara evrildiği görülmektedir. Günümüzde güçlü ilişkilerin kurulduğu OGM-kamu noktasında halkla ilişkiler politikalarının oldukça gelişmiş ve gelişmekte olduğu görülmektedir.

Değerlendirilen çalışmalar birlikte ele alındığında, yangın eğitimlerinin yalnızca ormancılık alanında değil, farklı meslek gruplarında da bilgi düzeyi, risk algısı ve

farkındalık üzerinde olumlu etkiler oluşturduğu görülmektedir. Bu durum, yangın eğitimlerinin hedef kitlenin özellikleri dikkate alınarak planlanmasının ve belirli aralıklarla tekrarlanmasının önemini ortaya koymaktadır. Araştırmamızdan elde edilen bulgular da bu değerlendirmeleri desteklemekte olup, Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü tarafından yürütülen eğitim faaliyetlerinin sürdürülebilir şekilde devam ettirilmesinin toplumun yangınlara hazırlık düzeyini artıracağı değerlendirilmektedir.

5. ÖNERİLER

Bu araştırmada elde edilen bulgular, Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü tarafından yürütülen orman yangını eğitimlerinin katılımcıların bilgi düzeyi, farkındalıkları ve yangınlara yönelik hazırlık düzeyleri üzerinde olumlu etkiler oluşturduğunu ortaya koymuştur. Bununla birlikte araştırma sonuçları; eğitimlerin sürekliliğinin sağlanması, farklı hedef gruplarına yönelik eğitim yaklaşımlarının geliştirilmesi, gönüllü katılımının artırılması, halkla ilişkiler faaliyetlerinin daha etkin kullanılması ve uygulamaya yönelik değerlendirme mekanizmalarının güçlendirilmesi gibi çeşitli alanlarda iyileştirmeye ihtiyaç duyulduğunu da göstermektedir. Araştırma bulguları ve ilgili literatürden elde edilen değerlendirmeler doğrultusunda, orman yangınlarıyla mücadelede eğitim faaliyetlerinin etkinliğinin artırılmasına, toplumsal farkındalığın geliştirilmesine ve Orman Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen uygulamalara katkı sağlayabileceği değerlendirilen önerilere aşağıda yer verilmiştir.

- ✓ Yangın eğitimi almış orman köylülerinin sadece aldıkları eğitimler değil teknik becerileri de değerlendirilmelidir. Değerlendirilen beceriler ile birlikte yangın esnasında kontrolü kaybetmeyecek kadar psikolojik sağlık değerlendirmeleri de yapılmalıdır. Değerlendirmelerde başarılı genç orman köylülerinin orman yangınlarına müdahalelerinde daha yüksek başarı gösterecekleri ve bu sayede becerikli ve tecrübe kazanmış genç orman köylülerinin kayıpları azaltacağı düşünülmektedir.

- ✓ Literatürde geçmiş yıllarda yürütülen çalışmalar incelendiğinde, ormancılık faaliyetlerine katılımın ağırlıklı olarak 30-40 yaş aralığında yoğunlaştığı ve bu grubu genç nüfusun takip ettiği görülmektedir. Buna karşın, mevcut araştırma bulguları incelendiğinde katılımın 45-54 ve 55-64 yaş aralığında kümelendiği, en düşük katılım oranının ise genç nüfusta olduğu saptanmıştır. Bu durum, kırsal alanlardan kentlere yönelik yaşanan demografik göç dalgası ve köylerde ikamet eden sınırlı sayıdaki genç nüfusun da geleneksel ormancılık faaliyetlerinden uzaklaşarak farklı iş kollarına yönelmesiyle açıklanabilir. Genç kuşağın kırsal yaşam pratiklerinden ve ormana dayalı iş gücü piyasasından uzaklaşması,

sürdürülebilir kırsal kalkınma yapısının bütünlüğünü tehlikeye düşürmektedir. Dolayısıyla, genç nüfusun sosyo-ekonomik mekanizmalarla desteklenerek kırsal üretime ve ormancılık ekosistemine yeniden entegre edilmesi, hem orman köylülüğünün tarihsel devamlılığı hem de yerel düzeyde afet yönetimi kaslarının korunması açısından kritik bir öneme sahiptir.

- ✓ Çalışma bulgularında kadın katılımcı ve genç nüfusun sayısının az olması afet yönetimi konusunda toplumsal düzeyde bütünleşik bir yapının önüne geçmektedir. Özellikle kadınlara, çocuklara ve gençlere genel ve tek tip eğitim yaklaşımlarından ziyade bu gruplara yönelik özelleştirilmiş eğitimlerin verilmesi algı düzeylerini geliştirecektir. Ancak bu tür kapsayıcı ve hedef kitle odaklı eğitimler hayata geçirildiğinde, toplumun tüm bireylerini kapsayan, bütüncül bir afet yönetimi tesis edilebilecektir.

- ✓ Aldıkları eğitimlerde gösterdikleri başarıları, orman yangınları esnasında doğru ve kontrollü yapan orman köylülerinin yangın sonrasında ödüllendirilmesi, hem güven duygusunu pekiştirecek hem de OGM- Kamu arasındaki iletişimi güçlendirecektir.

- ✓ OGM tarafından düzenli olarak yapılan yangın tatbikatlarının, sivil vatandaşlara da anlatılması ve uygulamalarının yaptırılması hem orman köylülerinde hem de gönüllü katılımcılarda; farkındalık ve beceriler kazandıracağı gibi yangın esnasında da kontrollü ve bilinçli sivil kitleler oluşturacaktır.

- ✓ Yapılacak eğitimlerin veya uygulamaların tanıtımları oldukça önemlidir. Bu tanıtımlarla daha yüksek katılımlar sağlanması amaçlanmalı, sivil vatandaş ve orman köylülerinin teşviki arttırılmalıdır. Bu durum OGM'nin halkla ilişkiler politikalarında daha geniş ele alınmalı ve incelenmelidir. Ayrıca OGM tarafından yürütülen eğitimlerin duyurulmasında yalnızca geleneksel iletişim araçları değil, yerel yönetimler, muhtarlıklar, sosyal medya platformları ve yerel kanaat önderlerinin de aktif biçimde sürece dahil edilmesi önerilmektedir.

- ✓ Eğitimlere katılmış veya katılmamış ancak orman yangınlarında görev almış gönüllü orman köylülerinin tecrübeleri ve yaşadıkları sorunlarında ele alındığı değerlendirmeler yapılmalı, bu değerlendirme sonunda eksiklerin giderilmesi

hususunda incelemeler yürütülmelidir. Bu sayede verilen eğitimlerin kalitesi değerlendirilmiş olacağı gibi gerekli düzenlemelerle eğitimin başarısı ve etkisi artacaktır.

- ✓ Orman köylüleri üzerinde yürütülmüş bu çalışma gibi; verilen eğitimlerin, uygulamaların ve yangın sonrasında katılan gönüllü ya da orman işçilerinin tecrübeleri değerlendirilmeli ve yeni çalışmaların desteklenmesi literatürü güçlendirmek adına oldukça önemlidir. Bu duruma ek farklı bölgelerde yürütülecek benzer çalışmaların karşılaştırmalı olarak planlanması, eğitim politikalarının geliştirilmesine ve literatürdeki bilgi birikiminin güçlendirilmesine katkı sağlayacaktır.

- ✓ Katılımcıların büyük çoğunluğunun eğitimlerin düzenli aralıklarla tekrarlanmasını talep ettiği dikkate alınarak, yangın eğitimlerinin yalnızca yangın sezonu öncesinde değil, yıl içerisinde belirli periyotlarla teorik ve uygulamalı olarak yenilenmesi önerilmektedir. Böylece edinilen bilgi ve becerilerin kalıcılığı artırılabilecek ve afetlere hazırlık düzeyi sürdürülebilir hâle getirilebilecektir.

KAYNAKLAR

Ager, A. A., Vaillant, N. M., & Finney, M. A. (2011). Integrating fire behavior models and geospatial analysis for wildland fire risk assessment and fuel management planning. *Journal of Combustion*, 2011, 19. doi:10.1155/2011/572452

Akay, A.E., & Yenilmez, N. (2007). Orman Yangınları ile Mücadelede Çalışan İşçilerin Sağlık ve İş Güvenliği Sorunlarının İncelenmesi: Alanya Orman İşletme Müdürlüğü Örneği. 13. *Ulusal Ergonomi Kongresi. 6-8 Aralık. Kayseri.*

Alexander, M. E. (1982). Calculating and Interpreting Forest Fire Intensities. Canadian *Journal of Botany-Revue Canadienne De Botanique*, 60(4), 349- 357. doi:DOI 10.1139/b82-048

Alkan, S., & Toksoy, D. (2008). Orman köylerinde sosyo-ekonomik yapı: Trabzon ili örneği. *Kastamonu University Journal of Forestry Faculty*, 8(1), 37-46.

Asna, A. (2006). Kuramda ve Uygulamada Halkla İlişkiler. Pozitif Yayıncılık

Aytürk, N. (2019). Yönetim Sanatı - Kamu Kurumlarında ve İşletmelerde Başarılı Yönetim ve Liderlik. (7. Baskı). Nobel Akademik Yayınları.

Bekereci, A., & Erkan, A. (2004). 5 Nisan 2000 tarihinde Ülkemizde Meydana Gelen Orman Yangınlarının Meteorolojik Analizi. DMI˙ Yayınları. Yayın No: 2004/03. Ankara.

Bilgili, A., & Aktaş, G.S. (2022). Afet yönetimindeki paradoks: 2020 Ege Denizi depremi. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi,* 8(2), 408–420. https://doi.org/10.21324/dacd.1007612

Bilgili, E., & Goldammer, J.G. (2000). Fire in The Mediterranean Basin: Towards An İnterdisciplinary Science Programme. In Proc. XXI IUFRO World Congress 2000, *Forests And Society: The Role of Research*, 1, 45-54.

Bilici, E. (2008). Orman Yangın Emniyet Yolları ve Şeritleri ile Orman Yol Şebekelerinin Entegrasyonu, Planlamaları ve Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. İstanbul.

Boztepe Taşkıran, H. & Ağca, M. E. (2023). Kamusal halkla ilişkiler perspektifinden afet iletişimi ve sosyal medya kullanımı: Orman yangınları üzerine bir inceleme. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, (11), 1–25. https://doi.org/10.56676/kiad.1251910

Bulut, A. (2018). Orman Köylerindeki Sosyoekonomik Değişimin Orman Alanları Üzerine Olan Etkilerinin Belirlenmesi: Kastamonu ili örneği. Doktora Tezi, *Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. Kastamonu.

Bülbül, R.A. (2004). Halkla İlişkiler (2. Basım). Nobel Yayınları.

Cesur, İ. (2021). İklim değişikliği bağlamında kadın orman işçiliği ve hukuksal temeli (Kastamonu örneği). Doktora Tezi, *Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. Kastamonu.

Çar, E., & Akyol, A. (2024). Orman yangınları yönetimi ve organizasyonu için bir model önerisi. *JENAS Journal of Environmental and Natural Studies*, 6(3), 176-192.

Dağadur, İ. (2019). Mersin Yöresinde Envanteri Yapılan Gelir Getirici Türler ve Yöre Halkına Katkısı. Yüksek Lisans Tezi, *Artvin Çoruh Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü*. Artvin.

Demir, M., Küçükosmanoğlu, A., Hasdemir, M., Öztürk, T., & Acar, H. (2009). Assessment of Forest Roads And Firebreaks in Turkey. *African Journal of Journal of Biotechnology*, 18, 4553-4561.

Doğru, F., & Özdemir, C. (Eds.). (2025). Orman Ekosistemine Disiplinlerarası Yaklaşımlar. Efe Akademi Yayınları.

Doğruluk, M., Doğan, A., Kalkan, N., & Korkmaz, M. (2018). Nükleer tehlikeler ve afet yönetimi: Türkiye'de durum değerlendirmesi. *Afet ve Risk Dergisi*, 1(2), 137–153. https://doi.org/10.35341/afet.440219

Duran, C. (2014). Mersin İlindeki Orman Yangınlarının Başlangıç Noktalarına Göre Mekânsal Analizi (2001-2013). *Ormancılık Araştırma Dergisi*, 1 (1A), 38-49.

Ertuğrul, M. (2005). Orman Yangınlarının Dünyadaki ve Türkiye'deki Durumu. ZKÜ *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 7(7), 43-50.

Geray, U., Türker, A., & Yılmaz, E. (2001). İşlevsel (Fonksiyonel) Planlamaya Farklı Bir Yaklaşım. *Orman Mühendisliği Dergisi*, 38, 19-23.

Güngöroğlu, C., Özkara, Z. U., & Tutmaz, V. (2024). Türkiye'de orman yangin yönetimi: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Memleket Siyaset Yönetim,* 19(43), 517-570.

Haznedar, C., Erkan, N., & Ayhan, E. (2023). Orman yangınları konusunda ilkokul öğretmenlerinin bilgi düzeyi ve eğitimdeki farkındalıklarının belirlenmesi (Bursa ili örneği). *Ormancılık Araştırma Dergisi,* 10(2), 224–234.

İlter, M. S. (2019). Kırsal yoksulluk, göç ve afet ilişkisi "Zeytinköy orman yangını örneği". *Afet ve Risk Dergisi*, 2(2), 80-94.

İnanç, S., (2011). Kırsal Kesimdeki Nüfus Hareketlerinin Orman Varlığı Üzerine Etkilerinin Araştırılması (Trabzon Orman Bölge Müdürlüğü Örneği). Doktora Tezi, *Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. Trabzon.

Kadıoğlu, M. (2008). Modern, Bütünleşik Afet Yönetiminin Temel İlkeleri. M. Kadıroğlu, E. Özdamar, (Ed.), *Afet Zararlarını Azaltmanın Temel İlkeleri* içinde, (ss. 1-34) (1. Baskı). İsmat Matbaacılık.

Karacanbaz, (2025). Orman Köylülerinin Sosyoekonomik Yapısının Odun Dışı Bitkisel Orman Ürünlerinden Yararlanma Durumu Üzerine Etkilerinin İncelenmesi (Bolu Orman İşletme Müdürlüğü Örneği). Yüksek Lisans Tezi, *Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. Kastamonu.

Kayacan, İ., (1980). Genel Olarak, Kamu Kuruluşların'da ve Orman Bakanlığı'nda Basın ve Halkla İlişkiler. Orman Bakanlığı Yayınları.

Kol, M. (2014). Muğla Orman Bölge Müdürlüğü'nde Orman Yangınlarında Kullanılan Kara Araçlarının ve Çalışan isçilerin değişen Arazi Şartlarındaki Performansı. Yüksek Lisans Tezi, *Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. Bartın.

Komut, O. (2019). Odun dışı orman ürünlerine ilişkin paydaş farkındalığı: Orman köylüsü örneği. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 20(1), 110-117.

Korkmaz, M. (2012). Orman işletmelerinde iktisadilik düzeyinin TOPSIS yöntemi ile analizi. *SDÜ Orman Fakültesi Dergisi*, 13(1), 14-20.

Kuter, N., Yenilmez, F., & Kuter, S. (2011). Forest Fire Risk Mapping By Kernel Density Estimation. *Croation Journal of Forest Engineering*, 32(2), 599-610.

Küçükosmanoğlu, M.A. (2012). İstanbul Orman Bölge Müdürlüğü'nde orman yangınlarına karşı alınan koruma ve savaş uygulamaların irdelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, *İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*. İstanbul.

OGM (2012). Orman Yangınları Değerlendirme Raporu. Orman Genel Müdürlüğü.

OGM (2013). Yılı Orman Yangınlarıyla Mücadele Değerlendirme Toplantısı. Orman Genel Müdürlüğü.

OGM (2023a). Türkiye Orman Varlığı Raporu. Orman Genel Müdürlüğü.

OGM (2023b). 2020-2022 Orman Yangınları İstatistik Raporu. Orman Genel Müdürlüğü Yayınları.

OGM (2025a). E-harita. https://cbs.ogm.gov.tr/vatandas/, Erişim Tarihi: 20.10.2025.

OGM (2025b). Orman Genel Müdürlüğü 2024 yılı faaliyet raporu. Tarım ve Orman Bakanlığı, Orman Genel Müdürlüğü.

Orhunbilge, N. (1997). Hipotez testleri ve örnekleme yöntemleri. İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Peltekoğlu, F. B. (2012). *Halkla İlişkiler Nedir?* Beta Basım.

Pervaz, G. (2025). 2021 Manavgat Yangınının Toplumsal Etkileri. Yüksek Lisans Tezi, *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Sivas

Raimov, R., & Fakir, H. (2018). Orman köylülerinin odun dışı orman ürünlerini kullanım olanakları: Eğirdir yöresi örneği. *Bilge International Journal of Science and Technology Research*, 2, 132-144.

Riedl, M. (2025). Forestry communication and public perception: Insights from the Czech Republic. *Forests,* 16(5), 818. https://doi.org/10.3390/f16050818

Rothermel, R. C. (1983). How to predict the spread and intensity of forest and range fires. USDA For. Serv. Gen. Tech. Rep. INT-143

Sağlam, B., & Öztürk, A. (2008). Orman koruma faaliyetlerinde etkinliğin artırılmasında orman köylüsü-ormancılık teşkilatı ilişkileri: Artvin Orman Bölge Müdürlüğü örneği. *Kastamonu University Journal of Forestry Faculty*, 8(2), 131-143.

Şafak, İ., Okan, T., & Karademir, D. (2023). Perceptions of Turkish Forest Firefighters on In-Service Trainings. Fire, 6(2), 38.

Şafak, İ., Okan, T., & Karademir, D. (2024). Orman Yangınlarıyla Mücadelede Görevli İşçilerin Mevcut Durumu (İzmir Orman Bölge Müdürlüğü Örneği). *Uluslararası Katılımlı Yangın Sempozyumu ve Sergisi // 3 1 -4 Ekim 2024 /* İzmir.

Şahin, A.U. (2020). Afet yönetimi ve planlaması perspektifinden Türkiye afet müdahale planının değerlendirilmesi. *Dirençlilik Dergisi*, 4(1), 129–158. https://doi.org/10.32569/resilience.638838

Tarım ve Orman Bakanlığı. (2023). *Türkiye'nin orman varlığı 2023 raporu*. Tarım ve Orman Bakanlığı Yayınları.

Tortop, N. (1973). Halkla İlişkiler. Emel Matbaacılık.

Turan, ES. (2018). Türkiye'nin iklim değişikliğine bağlı kuraklık durumu. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, 4(1), 63–69. https://doi.org/10.21324/dacd.357384

Türker, M.F. & Durusoy, İ., (2002). Devlet Orman İşletmelerinde Halkla İlişkiler ve Sertifikasyon, *II. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi, Artvin*, Cilt 1, s. 134-143.

URL-1. (2025). Statista Research Department, Number of forest fires in Canada from 2000 to 2019, https://www.statista.com/markets/421/topic/496/forestry/#overview/, Erişim Tarihi: 28.10.2025.

URL-2. (2025). Türkiye orman yangın istatistikleri. https://www.ormancilardernegi.org/Yangin Erişim tarihi: 23.07.2026.

URL-3. (2025). Türkiye orman yangınları risk haritası. https://www.trthaber.com/haber/turkiye/yangin-risk-haritasi-kirmiziya-dondu-yurt-genelinde-yangin-riski-cok-yuksek-seviyede-914805.html, Erişim Tarihi: 22.10.2025.

URL-4. (2025). Tarım Orman Şürası, Orman Yangınlarıyla Mücadelede Yenilikçi Yaklaşımlar Grubu Çalışma Belgesi. https://cdniys.tarimorman.gov.tr/api/File/GetFile/330/Sayfa/1416/1778/DosyaGaleri/20._orman_yanginlariyla_mucadelede_yenilikci_yaklasimlar.pdf, Erişim Tarihi: 25.10.2025.

URL-5. (2025). Açık Söz Gazetesi. Kastamonu'da orman yangınlarıyla mücadele eğitimleri devam ediyor. https://www.aciksoz.com.tr/haber/25344935/kastamonuda-orman-yanginlariyla-mucadele-egitimleri-devam-ediyor, Erişim Tarihi: 25.10.2025.

URL-6. Kastamonu İl Tarım ve Orman Müdürlüğü (2024). Arazi Dağılım Verileri. https://www.kastabil.gov.tr/veritablolari/kastamonu/tarim-ve-orman/arazi-dagilimi, Erişim Tarihi: 22.05.2025.

URL-7. Kastamonu Valiliği (2024). İklim ve Coğrafi Özellikler Raporu. https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/kastamonu-2024-yili-icdr-20251216142326.pdf, Erişim Tarihi: 15.07.2025.

URL-8. Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü sınırları haritası https://kastamonu.tarimorman.gov.tr/Sayfalar/Detay.aspx?OgeId=13&Liste=Haber, Erişim Tarihi: 06.11.2025.

Ünlü, M. (2025). Orman varlığı ve orman yangınlarının etkisi. *International Journal of Geography and Geography Education,* (55), 212-229.

Yaman, F., Ayrancı, E., & Helvacoğlu, İ.H. (2020). Türkiye'nin ulusal afet ve acil durum yönetim sisteminin mevcut hali ve yeni bir yönetim modeli önerisi. *Dirençlilik Dergisi,* 4(2), 205–220. https://doi.org/10.32569/resilience.702250

Yaman, S., Kılıç, M., & Turgutlu, K. F. (2024). Assessing teachers' fire security knowledge, training effectiveness and attitudinal changes: A cross-sectional study in Turkey. *Journal of Contingencies and Crisis Management,* 32, e12588. https://doi.org/10.1111/1468-5973.12588

Yavuz, M., Sağlam, B., Küçük, Ö., & Tüfekçioğlu, A. (2018). Assessing forest fire behavior simulation using FlamMap software and remote sensing techniques in Western Black Sea Region, Turkey. *Kastamonu University Journal of Forestry Faculty*, 18(2), 171-188.

EKLER

EK A. Orman Yangınlarıyla Mücadele Kapsamında Yangınların Değerlendirilmesi Anketi

Sizi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Ana Bilim Dalı Lisansüstü öğrencisi, Şeyda KARA tarafından yürütülen, "Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü Tarafından Yürütülen Halkla İlişkiler Faaliyetlerinin Hedef Kitleler Üzerindeki Etkisi" başlıklı araştırmaya katılmaya davet ediyoruz. Aşağıda ayrıntılı bilgileri verilen çalışmaya katılmadan önce bu formun okunması önem taşınmaktadır. Bu araştırmaya katılmak tamamen kendi iradenizle olması koşulu esasına dayanmaktadır. Araştırmaya katılmama ya da istediğiniz zaman, hiçbir sebep göstermeden ayrılma hakkına sahipsiniz. Araştırma hakkında anlamadığınız herhangi bir konuyu çekinmeden sorabilirsiniz. Elde edilecek kişisel bilgiler tamamen gizli tutulacak olup, anket sonuçlarından derlenecek istatistiki bilgiler proje sonuçlarının değerlendirileceği raporlarda ve bilimsel yayınlarda kullanılacaktır.

Orman Yangınlarıyla Mücadele Kapsamında Yangın Eğitimlerinin Değerlendirilmesi Anketi

Yaşınız

☐ 18-24 ☐ 25-34 ☐ 35-44 ☐ 45-54 ☐ 55 – 64 ☐ 65 yaş üstü

Cinsiyetiniz

☐ Kadın ☐ Erkek

En son mezun olduğunuz okul (Eğitim Durumunuz-derecesi)

☐ Okur-Yazarım ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Üniversite ☐ Lisansüstü

Aylık Kazancınız/Geliriniz?

☐ 0-22.500,00 TL

☐ 22.501,00 TL-45.000,00 TL

☐ 45.001,00 TL-90.000,00 TL

☐ 90.001,00 TL-180.000,00 TL

Daha önce orman yangınıyla ilgili bir eğitim aldınız mı?

☐ Evet .....

☐ Hayır

EK A'nın Devamı

Sizi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Ana Bilim Dalı Lisansüstü öğrencisi, Şeyda KARA tarafından yürütülen, "Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü Tarafından Yürütülen Halkla İlişkiler Faaliyetlerinin Hedef Kitleler Üzerindeki Etkisi" başlıklı araştırmaya katılmaya davet ediyoruz. Aşağıda ayrıntılı bilgileri verilen çalışmaya katılmadan önce bu formun okunması önem taşınmaktadır. Bu araştırmaya katılmak tamamen kendi iradenizle olması koşulu esasına dayanmaktadır. Araştırmaya katılmama ya da istediğiniz zaman, hiçbir sebep göstermeden ayrılma hakkına sahipsiniz. Araştırma hakkında anlamadığınız herhangi bir konuyu çekinmeden sorabilirsiniz. Elde edilecek kişisel bilgiler tamamen gizli tutulacak olup, anket sonuçlarından derlenecek istatistiki bilgiler proje sonuçlarının değerlendirileceği raporlarda ve bilimsel yayınlarda kullanılacaktır.

(Aşağıdaki önermeleri 1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2- Katılmıyorum, 3- Kararsızım, 4- Katılıyorum, 5-Kesinlikle Katılıyorum olacak şekilde yanıtlayınız.)

SORULAR	1	2	3	4	5
Eğitimden önce orman yangıları hakkında bilgim vardı.					
Eğitimden önce orman yangınlarına karşı neler yapacağımı biliyordum.					
Eğitimden önce orman yangınlarında neler yapılacağını biliyordum.					
Eğitimden önce yangında kullanılan aletleri kullanabiliyordum.					
Eğitimde anlatılanları anladım.					
Eğitimde resim, afiş ve videolar gösterildi.					
Eğitim boyunca bütün derslere katıldım.					
Eğitimde, orman yangınını söndürmek için bütün bilgiler verildi.					
Eğitimde, neler giyeceğimiz neler kullanılacağımız gösterildi.					
Eğitim, orman yangınından sonra neler yapacağımızı anlatıyordu.					
Eğitim süreci belirli bir plana göre ilerledi					
Eğitimde sürekli tekrar yaparak dersler anlatıldı.					
Eğitimden sonra orman yangını ile karşılaştığımda neler yapacağımı biliyorum.					
Eğitimden sonra orman yangını tatbikatlarında daha aktif görev alabildim					
Eğitimden sonra, orman yangınlarını anladım ve orman yangınında neler yapacağımı öğrendim.					
Orman Yangını eğitimleri yangınların yoğun yaşandığı dönemlere gelinmeden tekrar edilmeli					
Eğitim süreci mobil uygulamalarla takip edilebilmelidir.					
Eğitimde kullanılan araçlar yeni ve işe yararlı.					
Eğitimden sonra tatbikat yapılması iyi oldu.					
Eğitimden sonra insanların ne öğrendiği belirlendi.					
Orman Yangını eğitimine katıldığım için memnunum.					
Eğitimde öğrenmek istediklerimi doğru şekilde öğrendim.					
Eğitim verilen yerin fiziksel koşulları(aydınlatma, havalandırma) uygundu.					